Andhra Loyola College

Magazine

1987-88

MAGAZINE 1987-88

Andhra Loyola College

VIJAYAWADA

EDITORIAL

That little rag we brought out last year proved a bit of a success; it received more acclaim than we had expected. More important than the praise was that vigour, that enthusiasm, that 'adventurous' spirit which the January of last year saw: the editors' tables were flooded with a spate of articles and enthusiastic boys were making anxious enquiries about the fate of their contributions. It bucked up the rather sceptical editors who had earlier been resigned to a sojourn in Purgatory! We mistakenly believed that that spirit was still alive and were dreaming of bringing out a full-fledged magazine.

Fancy is pleasant, but only history remains. Sure that a mere word from us would do the magic, we made an announcement and continued to indulge in idle fancies little realising that our boys and girls were also twiddling their thumbs. January '88 came and went and nothing happened. Except for some unreadable doggerel of doubtful authenticity and some Encyclopaedia Britannica stuff, audaciously plagiarized from the Encyclopaedia Britannica itself, we received nothing. We awoke to the reality that our boys and girls had thrown us over. Aghast, we wriggled ourselves out of the influence of that lotus stuff, did some scampering on campus and roused our students to action. We avoided the ignominy of a tabloid but couldn't help a 'mini-magazine'

What we did, however, was not a mere etesian ritual. We may be guilty of lotus-eating, but we are sticklers for quality; we made no compromise in selecting quality articles and so you will find in this issue articles which compare favourably with any we have ever published. In fact, articles such as the ones on Fr Superior General's visit and Fr Devaiah Memorial Auditorium are out of the common run. Humour, which the last number had in plenty, is a scarce commodity in this issue, but the end of article "fillers", we are sure, will make you chuckle at least. There is certainly some improvement in our poetry and short story sections. We hope that this issue will provide as much enjoyment as the last one did.

With the introduction of autonomy and post-graduate courses, Loyola is breaking new/ground. And it is going to achieve more success in the academic field in the coming years. But it is unfortunate that we have not been able to effect any significant improvement in the quality of our magazine; we still have to boast of the fifteen or so issues brought out by those giants, Rev Frs Theo Mathias, Coyle, Gordon, Francis, Miranda and James and Mr E B Satyam. How long are we going to live under the massive shadow of that past glory?

"It is a vanishing shadow," asserted Rev Fr Principal after reading this editorial. "We wouldn't have been able to make such great strides in the last few months if we were mere glorifiers of the past. All this progress won't leave our magazine unaffected. The next number will prove it", he optimistically reassured.

It comes from the person responsible for guiding the destiny of the college, mark that. And with the force and optimism of a Shelley. Spring, perhaps, is not far behind!

Editorial Board

Managing Editor

Rev Fr T Inniah SJ

Chief Editor

I L Narayana

Editors

English

P Ramanujam

K V N R G Rama Rao

Telugu

S Narasimha Swamy

Kishore

Hindi

K V Subba Rao

Ginius Bara

CONTENTS

1. Campus Round-up – ***I L Narayana***
2. An Historic Visit – ***Rev Fr C Peter Raj, SJ***
3. Communalism : An Introspection –***Tom Kanjirathottiyil***
4. Our Films – ***D Praveen***
5. Education in Human Values – ***PV Veerabrahmam***
6. Marathon and Modern Olympics – ***Jaya Sekhar***
7. Umbrellas – ***V Ravi Kiran***
8. A Discovery : Y Venugopal – ***P R***
9. Character – ***Peter Ignatius***
10. Fr Devaiah Memorial Auditorium – ***Ch Veeraiah Chowdary***
11. Soaling New Heights – ***I L Narayana***
12. Department of MSW Takes a Leap
13. A Prodigy Remembered – ***K M Sastry***
14. Photographs
15. పోచమ్మ జి. ఎ. పి. కిశోర్
16. తత్త్వం వి. హిమరామ సుబ్రహ్మణ్యం
17. అమ్మ శీలం చంద్రశేఖర్ ఆజాద్
18. కోరికలు యమ్. సవిత
19. ఒప్పుకోని నిజం బి. వి. పద్మరాజు
20. స్త్రీ ఐ. ప్రకాష్
21. నా పద్య రచన వి. అబ్రహాం లింకన్
22. అస్థి పంజరం పి. కేశవ కుమార్, కె.జి. రాబిన్‌సన్
23. ప్రశ్న టి. బాలకృష్ణారెడ్డి
24. సతీ సహగమనం శ్రీ పావులూరి శివనారాయణ
25. విద్య డి. మల్లికార్జునరావు
26. కాలుష్యం రామిరెడ్డి భవనం
27. ధర్మం ఎ. రమేష్

28 హింది విభాగము

Printers: SAMATA PRINTERS & BOX MAKERS, VIJAYAWADA 520 003.

CAMPUS ROUND-UP

THE YEAR OF THE SANGAM

The year 1987-'88 is unique in more than one way as it has seen the confluence of three significant events - the long-cherished starting of post-graduate courses, the momentous visit of Rev Fr General and the official sanction of autonomous status to the College. The post-graduate courses have placed the college on the map of the university education opening its portals to higher learning and research. The Jesuit community and the lay staff deem Fr General's visit a happy augury and a special benediction for the fulfilment of the Jesuit ideals of education enshrining a value system and a service motto. Autonomy has placed the college in the sphere of academic freedom in devising a teaching-cum-learning process wedded to the uplift of society. The time has come, as never before, when the college is to play a leading role in the metamorphosis of a static society into one vibrant with a commitment to development and change in order to usher in a dynamic, living and cohesive nation capable of providing her people with the where withal for creating better, fuller and more purposeful life. Three cheers to the present leaders at the helm of the institution. The Jesuit Community and Fr Inniah (Principal) and Fr Amalraj (Rector), in particular, find a niche of honour in the historic development of the college for their vision and drive in ushering in a new phase in the development of the college.

BOUQUETS:

The roses have been blooming (figuratively!) on the campus with the college registering a multi-dimensional growth. It is a big leap forward in starting the PG Courses in English Language and Literature and in Social Work. Tuesday, 18th August 1987 is a day of jubilation with the inauguration of the courses by Mr P Indra Reddy, Minister of Education, and Dr D Venkateswara Rao, Minister for Health, Andhra Pradesh, a distinguished alumnus of our college. Long years of waiting by the teaching community of the college to see it full-fledged has come true with the starting of the PG Courses. Colour and completeness cast their charm on the campus

with ALC going co-educational. Have not the ladies lent their endearing elegance on the College Day with song, music and dance? May we hope that the PG students will gain an edge over their undergraduate counterparts in their academic performance by bagging more ranks and first classes in the ensuing university examinations. The Social Work department has already made a dent in a big way into the countryside of Andhra by taking up the task of social uplift and village reconstruction near the seashore of Mangi napudi.

A NEST OF SINGING BIRDS:

Our students have played a responsive and responsible role in conducting various activities. The inauguration of the Literary and Fine Arts Club by Mr Andavalli Satyanarayana (of the One Town, Two Town fame in the Indian Express) and Sri Nagalla Guru Prasada Rao, an eminent connoisseur of Telugu, at present in the Telugu Department of Siddhratha College, took place on 9 November 1987. The Association throbbed with diverse activities all through the year. Under its auspices, the Inter-Collegiate Debating Competition (on the 18th December) and the InterCollegiate Quiz Competition (on the 19th January) were organised. Kudos to Rama Rao, Kishore and V Ramesh (II B.A.), R Jaya Sekhar (I B.Sc.,) and KVR Kumar (Jr. Inter) for winning the first prize in the state level inter-collegiate quiz competition. Among the activities of the other Associations, the seminar on Drug Addiction. Smoking and Alcohol Consumption organised by our Science Association is worth mentioning.

We have a host of 'silvertongued' orators and debators in D Gangadhar

I L NARAYANA HEAD OF THE DEPT OF ENGLISH

(II B.A.,) D Ramulu and P V Ramana of I B.A., Jojappa and Kishore of II B.A., Sampath Kumar and Peter Ignatius of II B.A., and V Raghava Sarma of Junior Inter. D. Gangadhar has hit the century in trophies and prizes with his consistenly excellent participation spread over a period of three years. Only a few are mentioned and many more are there as shining examples in co-curricular and extra-curricular activities. Thanks to all those who brought glory to ALC.

ALC OLYMPICS:

A Sound mind in a sound body. The physical Education Department under the Direction of Fr S Dhanapal and the evergreen Physical Director, Mr Rayanna, has done no ordinary job. The play-grounds have seen a many splendoured activity. M Srinivas of III B.A., the General Captain, is equally good in intellectual pursuit and games. The Inter-Collegiate Athletic Meet for men and women was conducted in the first week of December '87. Our foot-ball and shuttle badminton teams snatched the laurels in the Nagarjuna University Inter-collegiate Tournaments. We reaped a rich harvest with 23 players and 3 athletes representing the university in different sports events of this year.

The Teaching Staff did not lag behind in proving their fine fettle. The Inter-Collegiate Staff Volleyball Tournament was the star-item in December. The teachers have shown their muscle and mettle in setting an example in discipline and orderliness on the play fields too.

A STAR COMES DOWN:

It was a red letter day - 'Friday the 11th December 1987'. Rev Fr Peter Hans Kolvenbach, Superior General of the society of Jesus, paid a brief visit to which there was magnificent response from the staff and the students. A noble preacher and a high dignitary in the world of Jesuits besides being a practising teacher which bond has made him all the more dear to the teaching community, Fr Kolvenbach left an indelible impression and everlasting impact on the select gathering of the elite of the city comprising the students, past and present, and the teachers. The speech that he delivered on the occasion was a real brain-storm session that swept us with a hail of ideals. I would not like to dwell at length on the speech as this issue of our magazine carries an article exclusively on Fr General's visit. Suffice it to say that it was an intellectual feast. Fr General took the occasion to announce the eagerly awaited happy news elevating the present Jesuit Andhra Region into a full-fledged Province. May God help the new province advance into that Heaven of freedom, of everwidening thought and action, of tireless striving towards perfection.

PURPLE FUTURE:

ALC with her rich record of academic achievements is conferred autonomy by the UGC enabling her to pursue excellence and perfection in the academic field. The constraints of affiliation system will give place to freedom and innovation. The document on the New Educational Policy highlights that education should cater to the needs and aspirations of the society around the seat of learning. It must promote employability of the outgoing students. It must inclucate social awareness in society to lend a helping hand to the downtrodden underdog heaving under the yoke of illiteracy and poverty. Autonomy means a more meaningful and purposeful teaching-learning-evaluation process. The staff have to redesign the course content, syllabus and reorient the curriculum. The ALC staff have shown the spirit of dedication and selfless service in welcoming the new concept. To the ALC staff, greater accountability and responsibility means carrying coals to Newcastle. Autonomy opens a new, challenging chapter in the history of the college. Without being complacent, the Management and the Staff hope to uphold the cause of education in spreading the noble values. In the long chain of workshops and seminars on autonomy held previously over years, the staff had recently the benefit of another seminar on the strategies of successful implmentation of autonomy. Madras Loyola has contributed to the deliberations by deputing two of their pilots of the scheme to expose us to their expertise and experience. We are now standing in good stead on the threshold of autonomy. Still another heartening news is that the college plans to enter the computer

world with Computer Science at the Intermediate and Undergraduate levels. A diversification of courses is mooted next year with B.Sc., (Physical Education), M.A. (Hindi), M.Com., and M.Sc., in Mathematics.

A TITAN GONE:

The sudden demise of Sri M D Ananda Rao, Head of the Department of Zoology, on 29th September, '87, plunged the campus into grief. A distinguished teacher, a strict disciplinarian and a ceaseless worker as Ananda Rao was, he left a void hard to fill in the teaching community. He commands a place of love and respect in the hearts of students, past and present. We owe him a deep debt of gratitude for what all he did to the college. May we cherish the memory of this amiable and generous personality!

SILVER JUBILEE(S) GALORE:

In the flux of time, 25 years is a short span, but yet a period hallowed by tradition and celebration, The Qld Boys Association of our college is twenty-five years old. The Silver Jubilee of the OBA will be done in a big way, not like an empty ritual. The magnificient and imposing structure, Fr Devaiah Memorial Auditorium, has come into being. It will soon be a standing monument to the unbounded love and gratitude of the alumni to their alma mater and the founder-Rector, Fr Devaiah. It will be the pride of ALC and envy of others. Three human dynamos are at work to finish the gigantic structure - Fr Miranda, Prasad (Zoology) and Prasad (Chemistry) (the two are one!) and Sri Y Ramachandra Rao, the OBA President.

The Raghavendra Rao Hostel (New Hostel) is 'handsomely' twenty-five. Mainly a hostel for degree class, the inmates are a beacon-light for the Gogineni Hostel. Fr John wields the cruel kindness of a surgeon's knife to the wards and monitors his students with loving care. Their Silver Jubilee function was celebrated with Sri Bhimeswara Rao (a past inmate and now a distinguished bank officer) as the chief guest.

DAYS TO REMEMBER:

This year the Sports Day and the College Day provided an occasion for the present students to see and hear what their illustrious Old Boys have achieved in life. The Chief Guest on the Sports Day was Sri G Peter Paul. May our students emulate the Chief Guest who himself was a distinguished player now occupying a high ranking job as Commandant, Home Guards. The tug-of-war between the staff and the students was the apple of the eye that day. The teachers yielded an easy victory to the students in the war.

The college day was not the usual dull routine. Dr Parimi, Dean College Development Council of Nagarjuna University, was the Chief Guest, Once again an Old Boy of ALC with a brilliant academic career. The spirit and the ideals which we very much like our students to develop are best found and illustrated in Dr. Parimi. He spoke with conviction on the necessity of young men getting imbued with a 'scientific temper' which alone would raise the confused minds to a vision of life replete with 'values'. Fr Principal has presented a Survey of the glowing academic results at the examinations. They varied from a lower limit of 79 in B.Sc., to 100% in B.A. (Special English). Three of our students were awarded gold medals for standing first in the University.

THOSE HONOURED MEN

Time must have a stop and so too service in an institution. Sri Metta Venkateswara Rao (the thunder of the Telugu Department), a teacher pan excellence, who swayed the hearts of a thousand students, retired from service in November '87. Sri A S Narayana Sarma of the Commerce Department, a selfeffacing gentle teacher, laid down the magic wand in January '88. Close on the heels are the retirements of Sri G Bullaiah, a pioneer in the Physics Department growing young at 58, and Sri P T Thomas of the Economics Department who regaled students and colleagues at once with sweetness and light. To these savants, nothing can be a greater tribute than our emulating their sterling qualities. We wish them a well deserved restful life.

WINDS OF CHANGE:

I wonder if any student in ALC passes out its portals without a single encounter regarding attendance and conduct with the Vice-Principal. Fr V T George with severity tempered with cheerfulness has assumed the post of Vice-Principal (Degree). His predecessor, Fr Peter Raj, teaches in the PG Department of English. His loss to the administration is a gain to the classroom. Fr C J John is the present warden of the New Hostel. The ever busy and ever in demand M C Das left us on a lien to take up a new assignment as the Academic Officer at the University of Health Sciences. Thrice welcome are the young incumbents. Mr Veeraiah Choudary (Commerce Department), Amal Arokiaraj (Chemistry Department), and Ashok (Mathematics Department). New jobs require fresh talent. Fr J M Das heads the PG Social Work Department. He has a competent team in Mrs Annie Jayaraj, Dr Sandhya Bhalla and Mr Satyanarayana. The PG English Department has at its helm Dr Albert assisted by Mr Samuel Sridhar.

NEW PASTURES:

A teacher cannot play his role effectively without keeping abreast of the latest trends in his field of specialisation. He is a participant in and contributor to the fast changing concepts in education. Given the constraints of time and meagre amenities, our teachers have proved their credentials. To mention a few, Mr Appanna of the Botany Department was awarded Ph.D., by the Andhra University and joins the coterie of research Scholars in the college. The Physics Department has undertaken the responsibility of conducting the 'National Physics Talent Test' sponsored by the Indian Association of Physics Teachers. The Department of English has ever been on the move. It was represented at the UGC sponsored workshop on 'New Approaches to Teaching English' held at Tiruchirapally by this Chief Editor himself in his capacity as the Head of the Department of English and Mr M.V.N. Reddy, Lecturer in English. The workshop conducted animated and experiential deliberations on teaching, evaluation and syllabi. Our participants contributed an indepth study paper on 'Classroom Teaching-Certain Perspectives'.

This is Ramanujam Centenary Year. Sri K.M. Sastry of the Mathematics Department read a paper on the Indian Mathematical wizard, Ramanujam. On the creative front, Sri K.V. Subba Rao (Hindi Department) has published thirty short stories in the popular monthly 'Chatura'. Sri Vallabha Rao of the same department has conducted radio lessons in Hindi and has won a merit certificate for his translation of a Telugu Playlet into Hindi.

QUINTESSENCE:

Dates and names are not the true history of an institution. Nor the massive structures make a college. An institution like the ALC has to absorb, assimilate and spread the eternal values of life truth, service and beauty for the greater glory of God. May we hope that the past justifies the future.

A TAIL PIECE:

The College Magazine is revived. A Phoenix-like wonder! Congrats to Fr Principal!

HONESTY

A little boy asked his father, "Papa, what does business ethics mean?"

"Well", explained the merchant, "It's like this. A man cames to my store and buys something. He gives me a bright, new fifty-rupee note, which is just the right amount, and goes out. I'm turning to the cash register when I discover that it is not one, it is two fifty-rupee notes stuck together. Now comes in the business ethics - should I tell my partner?"

AN HISTORIC VISIT. REV FR PETER-HANS KOLVENBACH SUPERIOR GENERAL OF THE SOCIETY OF JESUS

The word 'General' might conceivably conjure up grandiose pictures of military enterprise and exploits martial power and leadership. Prefix the term 'superior' to it and you might get a grossly misleading impression that the person having such a stately and solemn appellation, 'Superior General' surrounds himself with an air of superiority far removed from the common run of ordinary mortals. In point of fact, the term is applied to the person with the responsibility of guiding any one of the numerous religious congregations serving in the Catholic Church. Very Rev. Fr. Peter - Hans Kolvenbach S.J. is the 29th Superior General of the Society of Jesus and by reason of the crucial role that the Society plays in the Catholic Church, and by virtue of the black cassock he wears in contrast to the white one that the Pope wears, he is given the Sobrequet the 'Black Pope' just as the Pope undertakes global tours with a view to getting personal glimpses of the life of the universal church, Fr. General, too, as the leader of the Jesuits, periodically plans visits to different parts of the world to expand the horizons of his personal knowledge of the multi-faceted work in which the Society of Jesus is engaged. The visit of the Superior General, therefore, becomes an occasion much looked forward to not only by the Jesuits but also by all those who are connected with and benefitted by their work.

It was nothing unusual, therefore, to note that the enthusiasm of the Jesuits, staff, students, alumni and the well-wishers of Andhra Loyola College was steadily being keyed upto a crescendo as the date of Fr. Kolvenbach's visit was drawing near. Finally as December 11, 1987, the red letter day dawned, the Narasapur Express from SECUNDERABAD which arrived late by a modest 10 mts. brought Fr. General on his first ever visit to Vijayawada. A small group composed by Jesuits, staff, students and alumni as on hand to offer him a garlanded welcome at the station. From the time he landed on the campus

till his departure he demonstrated himself to be a veritable dynamo of unflagging energy, fulfilling within a space of about 10 hours, a number of engagements, addressing assorted groups and making quick trips to the institutions located at Guntur and Nambur. Soon after his return from his whirlwind visits to Loyola Public School at Guntur and Village Reconstruction Organisation and Anand Jyoti Noviciate at Nambur, Fr. Kolvenbach visited the Sanjeevan Niwas where he was at his relaxed best fielding questions from the young Jesuits with aplomb. After this, he proceeded to address the public meeting at Gogineni Hostel. On the way, he was accompanied by Fr. Principal on a guided tour of the Campus on the open jeep and he was cheered lustily all along the road by the admiring crowds of students.

The meeting itself went off with clock-like precision and smoothness conducted as it was in a commendably dignified manner. Heartfelt and eloquent flow of felicitations from various groups found Fr. General listening with attention and respect. Then the moment that everybody was waiting for arrived as a hush of respectful silence descended on the audience. In a clear and ringing voice Fr. General

REV. FR. C. PETER RAJ

proceeded to dispel in a good humoured way the amazing aura of linguistic abilities surrounding him. Though credited with speaking as many as eight languages with felicity and ease, Fr. General recalled one of his professors dictum; 'Nobody really knows a language'. Even a knowledge of eight languages, Fr. General said, is to be regarded negligible considering the bewildering multiplicity of languages spoken around the globe. His statement was an eloquent evidence of his self-effacing humility befitting a scholarly person like Fr. General. In the course of his speech, he addressed himself to a number of relevant issues pertaining to education and the distinct contribution that the Jesuits bring to bear upon the formation of the youth in their world-wide institutions. He put in a nut-shell the core of the Jesuit education. It aims "at the total formation of the human person leading to a commitment to a life of service". Everyone who attended the meeting left with a sense of fulfilment and satisfaction of having listened to a dynamic leader, an intellectual luminary and a dedicated man of God.

The highlight of Fr. General's visit was admittedly his meeting with the Jesuits of Andhra Region during which he formally announced to the acclamation of those present his decision to upgrade the 'Region' into a full-fledged province. The meeting was followed by the Eucharistic workship at which he exhorted the Jesuits to pledge themselves whole-heartedly to working for God's glory and service of His people with renewed commitment and redoubled zeal. After dinner, it was time to bid farewell to Fr. General. A number of Old Boys and well wishers joined the Jesuits to see him off at the station as he embarked on the next lap of his Indian tour to Madras.

Fr. General's visit, though of less than 10 hours duration, made the day marvellously memorable. Everyone was tremendously impressed by the gracious charm he exuded, the keen brilliance of his mind, the depth of his scholarship, his amazing range of linguistic skills his unfailing humour as evidenced by many of his spontaneous and off the cuff remarks, his unaffected simplicity and unruffled serenity. He left on our memory an indelible mark as a leader of unbounded energy, charm and dynamism.

VERY REV FR PETER - HANS KOLVENABACH, S J 29TH SUPERIOR - GENERAL OF THE SOCIETY OF JESUS

Born	:	November 30, 1928 at Druten, Near Nijmegan (Netherlands)
Entered Society of Jesus		September 7, 1948-Mariendaal (Netherlands)
Ordained Priest	:	June 29, 1961 - Beirut Beirut (Lebanon)

Responsibilities held:

1954-'57	-	Assistant Prefect of discipline and teaching German - the Hague 2 years.
1968-'81	-	Professor of General Linguistics University of St. Joseph, Beirut.
1974-'81	-	Provincial of the Vice-Province of Near East. Beirut (Lebanon)
1981-'83	-	Rector, Pontifical Oriental Institute, Rome : Professor of General Linguistics and Armenian.
1983	-	Superior - General of the Society of Jesus.

Speaks:

Dutch, English, German, French, Russian, Italian, Spanish, Armenian.

Fr Kolvenbach has specialised in General Linguistics and the Armenian Language. After his doctoral thesis. he was offered the chair of Linguistics at the Sorbonne University in Paris. But he declined the offer and became a professor of Linguistics and Hermeneutics in the faculty of theology at St. Joseph's University in Beirut.

COMMUNALISM: AN INTROSPECTION

People are very sensitive in religious matters and throughout the world, religion has played an important role both in integrating and disintegrating societies. Religious wars in the Middle Ages in Europe and communal riots in India at the time of partition created havoc. Even now in India, after adopting a complete secular state principle, communalism continues. With the passage of time, the members of the Principal communities have organised themselves on communal lines and religious fundamentalists have again become very active. Because of their role, India, though a secular state, is not a secular society, for she is drifting into the morass of obscurantism, religious fundamentalism and communal fanaticism.

The first among them is communal violence. The Tribune reported in 1979 that there had been more than nine thousand communal riots in India since independence. They have been breaking out in one part of the country or the other with alarming frequency and no part of the country, from Kargil to Kanyakumari and Gauhati to Chaupat has been free from communal riots. This has made the Indian democracy the greatest functional anarchy in the world. In addition, there have been sectarian riots and conflicts between Shias and Sunnis, Sikhs and Nirankaris and tribals and non-tribals. Demolition, burning and forcible occupation of religious places are some of the forms in which communalism has shown its ugly head. In Kerala some of the districts have been reorganised on communal considerations.

What are the causes of communalism in India? India inherited the communal legacy from the British. In order to curb the rising tide of nationalism in India the British government adopted the policy of divide-and-rule. Bengal was partitioned in 1905 by Lord Curzon in order to create a Muslim majority province. In fact, this was the beginning of communalism. By the time the Government of India Act, 1935 was passed, Muslim communalism was at its peak which ultimately resulted in the partition of the country.

Another cause of communalism in India is the existence of communal and sectarian parties and organizations. Existence of institutions with communal names such as Aligarh Muslim University, Khalasa College, and Madras Christian College encourage the development of communal outlook.

Thirdly, religious revivalist movements are very active and it results in frequent rioting. Economic rivalry between small sections of different religious communities is another cause of communal flareups. The different communal political parties skilfully manipulate the religious sentiments of the people to achieve their political ends. Moreover, the law enforcement agencies are not impartial and in certain cases, the police themselves have committed excesses on the minorities.

If communal riots are to be stopped, then the firefighting approach of the government will have to be drastically changed. Communal parties and organizations should be banned. An anti-riot force with substantial minority representation should be set up. Sensitive

TOM KANJIRATHOTTIYIL III B.A. (ECO)

areas should be kept under close surveillance. Strict watch must be kept on places of worship and they should not be allowed to be used by anti-social and communal elements. Above all, illiteracy should be eradicated and the values of communal harmony, peace, tolerance, broadmindedness, equality and brotherhood should be instilled in people. We, students, should render yeoman service towards the realisation of this goal and join our beloved poet:

Where the world has not been broken up into fragments by narrow domestic walls:

....

Into that heaven of freedom my Father let. my country awake.

VANITY

A young girl came to Fr. Healey of Dublin and confessed that she feared she had incurred the sin of vanity.

"What makes you think so?" asked Fr. Healey.

"Because every morning when I look into the mirror, I think how beautiful I am."

"Never fear, my girl," Fr. Healey assured "That is not a sin, it is only a mistake".

DEFT DEFINITIONS

Britisher:- One who imagines that God is an Englishman.

- Herbet V. Prochnow

One who does everything on Principle: he Fights you on Partiotic principles; he robs you on business principles; and he enslaves you on imperial principles"

- Bernard Shaw

A person who thinks he is moral when he is only uncomfortable.

- Bernard Shaw

American Government:- A rule of the people, by the people, for the bosses.

- Austin O' Mallèy

College:- Similar to a laundry. You get out of it just what you sent - but you would never recognize it.

- Horace Lorimer

HONOUR

"What is it," asked a Frenchman of a Swiss," that you Swiss always fight for money, while we French only fight for honour?"

"I suppose," said that Swiss, "that each fight for what they most lack."

OUR FILMS

The present Indian films could be classified under three heads: (a) Art Films; (b) Commercial Films; and (c) Documentaries.

Art films are mainly meant for projecting human values. It is very difficult for human beings to bring out through action values such as love, friendship, peace and morality. That is why in films it takes two or three hours to establish them. Even then, some times, it may not be successful. Art films are not communicative to the common folk, who look for broad gestures, loud rhetoric, simple emotional patterns, songs and dances and, in short, melodrama.

Soon after Independence, certain good films were produced in India. B N Reddy's Vandemaataram, Abba's Darthee Ka lal and even Mehboob's Mother India are some of them. Though they were commercial films, they carried ethical values, too. But now the whole concept of commercial films has changed.

Cinema is, of course, both an art form and an industry and so the creative artist is inevitably restrained by the necessity to please his audience But the audience we have in our country is an unsophisticated audience. For them, cinema is the only form of available, inexpensive entertainment. And their idea of entertainment is romance, a funny turn or two, and a few love duets sung against artificial romantic backdrops. Again, the creative artist is not the only person who is involved in the making of a film; there is the sponsor who cares little for art and who concerns himself only with profits. And so exploitation of people's love of fantasy takes place.

The effect produced by our commercial films is unhealthy. A murderer may very well claim that he was provoked by a film to commit the murder! A rapist may also make a similar claim. Violence runs through an entire film just to convey the idea of non-violence! And women in our commercial movies are ineffectual mealy-mouthed angels constantly praying for the permanency of their mangalasutras

Once Shyam Benegal was asked in an interview whether his purpose was served by showing his heroine being raped in his film, Nishanth. He said, 'Yes'. His heroine belonged to the middle class society and so the rape evoked only feelings of sympathy in his predominantly middle class viewers. If he had shown a girl from the lower class in that situation, his viewers would have enjoyed her nakedness. But how many such films are produced?

One finds only exploitation in the films produced for the audience abroad. There are great many notions about our country which are mere myths and misconceptions and they can be dispelled through films. But here again, our films pander to the foreigner's love of the false-exotic and create more myths.

In most of our documentaries we very often come across the same old figures like Gandhi and Nehru. I am not against it. But why not we present historical events like the construction of the Nagarjuna Sagar Dam, the people who built the dam with their own hands, their service and their sacrifice? But our documentaries focus attention only on the laying of the foundation stone by Pandit Jawaharlal Nehru and the inauguration by Mrs Gandhi and Mr Sastri. 'You have witnessed the glory of the Taj", sang the poet Nazrul Islam, "but what do you know of the sighs and sobs of the slaves that went into the building of it?"

Even if someone makes a good documentary without depending upon the Films Division of India, he does not find any encouragement. A young film-maker in Calcutta made a film called Hungry Autumn. It exposed the official humbug about the food shortage and poverty that prevailed in West Bengal in 1974. The film received much acclaim from David Selbourne, the author of An Eye to India, and at a film festival in Germany. But it could not find suitable outlets in India.

D. PRAVEEN, I M.A. (Eng)

EDUCATION IN HUMAN VALUES

1. Material Advance and Moral Crises:

The Modern world has been greatly enriched by science and technology. Man has, to a large extent, conquered Nature, and his ingenuity has contributed to a remarkable material comfort and luxury. Distance is reduced. There is a revolutionary change in transport and communication. The development achieved in agriculture and industry is stupendous. But material progress has not resulted in increasing human happiness. There are tension, clash and anxiety in our lives. Moral values are distintegrating in public and private life. The malady of the situation is evidenced by: (a) discrimination on the basis of caste, colour, language and religion; (b) decline in the integrity of family life; (c) waning respect for parents, teachers and legal authorities; (d) violent and destructive behaviour of the youth; (e) lack of purpose and direction; and (f) indiscriminate destruction of animal and plant life and environmental pollution.

2. Value - based education:

The only effective anti-dote to the cancerous malaise of the present world is value-based system of education. Value-based education trains the emotions of an individual to use all the vistas of his personality for his own betterment and the betterment of the world around. If human values are inculcated in the minds and hearts of our young students, the twenty-first century can promise a better hope. The objective of EHV (Education in Human Values) is to provide development of all aspects of a student's personality namely physical, intellectual, emotional, psychic and spiritual. The main defect of the present education system is that it caters to the physical and intellectual aspects only. The other aspects are not taken care of. Hence there is a void in the personality of a student. As a result, the students behaviour is distorted. Value-based education results in the development of the total personality of a student.

3. Basic Human Values:

The basic human values are truth, right conduct, peace, love and non-violence. These values correspond to the five domains of human personality, namely, physical, intellectual, emotional, psychic and spiritual. These values are universal and they transcend all distinctions of country, colour, or creed.

a) Truth: Truth is the life principle that is within each of us. It is the "resident divinity". Truth has different levels. We know truth from sense perception; "the fire burns", for example. But in the spiritual sense, Truth is that which exists. It is "Sat", different from "Asat". It pervades the entire cosmos. We can experience this Truth through memory and intuition. Memory is our device to retain and recall information and knowledge. Intuition expresses itself as the inner voice. History tells us that intuition is at the back of every genuis. E.H.V. develops the memory of a student and prepares him to use his intuition. Memory can be sharpened by groupsinging, recitation and prayer. Intuitive awakening begins and grows with silent sitting which is essential for students. These techniques promote truthfulness in a child and lead him to a state of Trikarna Suddhi (harmony between thought, word and deed).

b) Right Conduct: "Action is rooted in the circle of thought" (Herbert Spencer). Action is the result of thought. Thought derives sustenance from will and desire. If thought comes from "Will", action will be righteous. If it is promoted by "desire", action will be immoral. More often than not, "desire" springs from some wrong assumption or misbelief. Therefore, students should be trained to ignore impulses and desires. Right conduct should become a way of life of a student. It is therefore, necessary to provide basic training in skills. These skills are of three kinds - Self-help skills, Social skills and Ethical skills. They improve sound habits.

P.V. VEERABRAHMAM Head. of Dept. of History,

(i) Self - help skills:
- related to proper eating, personal cleanliness and self-reliance.

(ii) Social Skills:

- related to conduct in schools/colleges and with friends, leadership qualities, co-operative attitude and attentiveness.

(iii) Ethical Skills:

To be at peace with oneself and others.

- To speak softly with others

- Sharing
- not hurting anyone

- not stealing, not telling lies.

Right conduct should be inculcated in the student by training him through social service activities like N.S.S., N.C.C., gardening, dramas, debates, quiz, blood donation, etc.

c) Peace: Man always seeks peace. Whatever he does, right or wrong, is for attaining peace and happiness. But peace has become a mirage. Peace is experienced when there is an emotional equilibrium. Disturbance in the equilibrium is lack of peace. This disturbance does not come from outside. It is from within. When internal emotional system is disturbed, restlessness and confusion set in. The disturbance can be avoided by conscious effort. The fountain of peace is within us. It can be tapped by encouraging silent sitting, creative activities, group activities and cultural programmes. These activities channelise the bubbling energies of a child into a stream of peace.

d) Love: Love is the expression of the individual divine. It is a form of energy. Each individual transmits love and receives it. It promotes better understanding and appreciation of one another. Love grows by "giving and forgiving", not by "getting and forgetting". It begins, first, towards parents and grows to include family, neighbourhood, country and the all pervading God. A loving and tolerant teacher is the potent medium for developing love in his students. Story telling, visit to places of worship, scripture reading and prayer will help in developing this human value.

e) Non-Violence: It is the spiritual domain of existence. It springs from love. One experiences oneness of all creation. Non-violence means desisting from avoidable harm to any one. We should not do evil either in thought, word or deed. The value of non-violence can be fostered among children by encouraging them to love flowers, birds, plants, and the other objects of nature.

4. **Conclusion:**

Education becomes meaningful and purposeful by inculcating these basic human values. The end of education is character. Value education develops the personality of a student. We know that **Knowledge is power.** It is more reasonable to say that **Character is power.** Education without character is not only useless, but also dangerous. Belief in Truth leads to right action. Righteous actions provide peace of mind. A man with peace of mind can love others. And non-violence springs from love. Thus one value leads to other. Truth is the foundation and corner stone of all the others. In the system of value education, the teacher plays a key role. The quality, competence and character of the teacher determine the success or failure of value education. The teacher should be symbol of blossoming of human excellence. He should be an embodiment of human values.

Value education helps both the students and the teachers to **watch** their:

W	....	**WORDS**
A	....	**ACTIONS**
T	....	**THOUGHTS**
C	....	**CHARACTER**
H	....	**HEART**

The glory and grandeur of India in the 21st century depend largely on the successful functioning of value-oriented education.

MARATHON AND MODERN OLYMPICS

Introduction:

Marathon is a long-distance running race in athletics over 42 km 195 m (26 miles 385 yards). It derives its name from the battle of Marathon that was fought in 490 B.C. Before the battle, Phidippides, a Greek soldier, ran 241 kms from Athens to Sparta in two days to ask for help against the Persians. He later ran 25 miles to Athens to announce the defeat of the enemies. When he entered Athens, he just had enough breath to announce, "Rejoice, we Conquer", before dropping dead. In honour of this great man and his feat, marathon race was introduced in Olympics.

Proposal Accepted:

The inclusion of Marathon in the first Olympics in Athens in 1896 was proposed by Michael Breat. He offered a trophy for it and the proposal was accepted unanimously.

A Shepherd Wins:

In 1896 the Olympic fever was on in Greece. The Greeks wanted a fellow Greek to win the Marathon title as it was their gift to the world. Many awards were announced by people of different walks of life to any Greek who won the event. They ranged from free meals and shaves to a girl's hand in marriage. The race was won by a modest Greek shepherd, Spiridion Louis. It was later discovered that Louis ran 26 miles a day as part of his job.

Greatest Hoax:

In the 1904 Olympics at St Louis, the biggest hoax in Olympics was played. Fred Lorz, the first man to enter the stadium, appeared unusually fresh and this raised the brows of the official. When accused of cheating, Lorz admitted that he had a ride in a truck. He was disqualified and the man who came second was declared the winner. In the same race, Felix Carauajal, a post-man from Cuba, picked apples from the orchards along the course and chatted with people and officials. There is yet another strange episode; a dog started biting a contestant and he went out of the course which led to his disqualification.

Immortal Loser:

The Marathon was run over different distances in different Games. The distance was standardized at 26 miles 385 yards. The race was actually run over 26 miles. But to facilitate the Royal family to watch the finish, 385 yards were added. John Hayes was declared the winner though he came behind Dorando Pietri, often referred to as the immortal loser. It is no secret that Dorando Pietri, who fainted as soon as he entered the stadium, was helped twice by the officials to complete the race.

Emil in Limelight:

In the 1932 Games, the race was won by Carlos Zabala of Argentina, he was in fact the first Latin American to win this event. In the next Games in Berlin, the winner was Kittie Son of Japan, the first and the only Asian Winner. He was later stripped of his gold medal and it was restored to him only recently.

Perhaps the most keenly contested race was in 1952 when the 'Czech Express' Emil Zatopek, won it. He lost in 1948, but came back with a purpose. This wiry shoemaker never wanted a good performance. He always strove for the best. And there was no stopping him in 1952.

Abebe from Ababa:

The Ethiopians reigned supreme in the '60s. In 1960 and 1964, the race was won by the legendary Abeba Bikila. He was thus the only person (till then) to retain the title. He, in fact, ran barefoot; In the 1968 Games, Mamo Wolde, another Ethiopian, won the race. Masno started this campaign as early as 1960. But it was difficult to beat his practice-mate, Abebe. While practising alone, Bikila used to practise in his backyard as though there were no roads in Addis Ababa! They certainly did their country proud by making it a grand hat-trick.

JAYA SEKHAR I B.Sc.

Cierpinski Sinks the Record:

In 1972 Frank Shorter took the Breat Trophy. to the USA after a gap of sixty-four years. In 1976, Waldemar Cierpinski of East Germany made it to the tape in record time: 2 hours 9 minutes 55 seconds for the first time, the race was finished wwithin 2 hours and 10 minutes. In the succeeding Games in Moscow, he emulated Bikila's feat by retaining the title.

Lopes 'Robs' the Title:

In 1984, in Los Angeles, Carlos Lopes of Portugal sprang a surprise as he breasted the tape leaving behind great names like Rob De Castella, Toshihikoseko etc. In the process he trimmed the Olympic record by about 34 seconds.

Waitz Has to Wait:

Marathon opened its doors to Women at the recent 1984 Games. Joan Benoit of the USA sent shock waves throughout the world when she upset the reigning world champion and hot favourite, Grete Waitz.

The Greatest:

No other event in Olympics has won the hearts of the people as Marathon has, and it will continue to do so in the years to come. This wonderful contribution of the Greeks to Olympics is the all-time favourite of the enthusiasts of athletics the world over. Every Marathon is memorable in its own day. The Marathon of 1904 is, of course, the marathon of Marathons. Thank you, Phidippides.

UMBRELLAS

One feels the need for an umrella more when one gets drenched with rain and is scorched by the sun. Actually, the umbrella was originally designed to protect one from the sun rather than rain: the Latin umbra, from which our 'umbrella' came, means, 'shade'.

On feels the need for an umbrella more when one gets drenched with rain than when one is scorched by the sun. Actually, the umbrella was originally designed to protect one from the sun rather than rain: the Latin umbra, from which our 'umbrella' came, means, 'shade'. Its use in rain must have come later.

The 'Sun Umbrella' is called Parasol in French. It means 'counter-Sun'. Sol is the Roman Sun god. But, believe me, Parasol is feminine - 'a woman's umbrella'. The fashionable French gave 'Rain Umbrella' another name Paraphic (counter-rain) But it did not make way into English.

There are umbrella and umbrellas. We read of Air Umbrella. Don't mistake it for something that protects one from the air. In military terminology, it is 'warplanes safeguarding troops on the ground'.

A nuclear scientist says that to meet nuclear threat there is an 'N Umbrella' and if you ask an economist, "What is a threat to prices?" he will say, 'Price Umbrella", If 'Umbrella Patent' covers a group of similar items, 'Umbrella Legistation' follows suit : It covers legislations.

Turning to something practical and cheerful, 'Umbrella Birds' are certain birds in South America. They have umbrella like crests above their heads.

'American Magnolia' is an umbrella tree with large leaves in umbrella-like clusters. Similarly, we have 'Umbrella Pine' in Japan and 'Umbrella Palm' in Australia.

Introducing these trees into poetry (shall we call it 'Umbrella Poetry'?) an anonymous poet says:

Under the umbrageous umbrella trees
Easily the elephant eats at his ease

How about calling these trees 'elephant's umbrella'? Hope it is not naughty, (Umbrageous' and 'Umbiferous' are slang expressions which both mean 'shady')

The English novelist Dickens has contributed a word to this list: 'Gamp' is a name jocularly given to the umbrella, after the bulky umbrella that Mrs Sarah Gamp Carries in Dicken's Martin Chuzzlewit.

Umbrellas do look like mushrooms or is it the other way round? After all, these mushrooms act as umbrellas in fairy tales.

By the way, one of the Sanskrit words for umbrella is Chattra. And Chattra means mushroom, too.

P.S. for the lazy:

The common slang for umbrella is Brella

V. RAVI KIRAN III B.Sc.

A DISCOVERY: Y. VENUGOPAL

I had seen the boy many times before one of those demure-looking ones who would stand at attention the moment they saw you and greet you with a respectful Good Morning. He now stood before me and asked me with hestitation if I would care to glance through some of his poems.

Poems! I looked the boy up and down. Not a popinjay type, of course. But no otherworldly looks either. Nothing short of a holy cow. Did this type write poems? 'You mean you write poems?'.... In English?' He nodded with the same austerity and handed me a diary.

It was there in front of me, for days, that diary. I opened it at last with a grumble and my eyes moved mechanically across Despair. When they fell on the last four lines, I sat up. I went through the poem again and many times over: Venugopal had done it!

There were many more poems, about fifteen, and three stories. The precision and economy and the subdued treatment of subjects I found in poems like A Stroll and stories like Ecstasy and Agony made me feel Venu should be allotted three pages. And I'm sure you will agree with me once you have read them.

Not great poetry, let me warn you. Nor even, perhaps, very good English. But feelings we all have sometime or the other, feelings we are unable to express with such finesse.

— P.R.

A STROLL IN THE DARK

I strolled along
Dirty lanes which led
To houses of people well fed
They had money all piled in stock
Before their houses lay scattered rocks
Never I suppose did they care for the
crescent moon
Only thought of means to make more money
soon

As I strolled along,
I noticed a limping dog
Move on painfully in the evening fog
From behind a naked child cried,
Lost, however hard he tried.
At a distance electric daylights,
Then, strange relief.
Things in the dark
Are often strange to believe

DESPAIR

Sorrow is greatest
Not when eyes pour forth
A flood of crocodile tears
But when a little drop
Loath to leave its shelter
Hangs on to the lashes
Glittering like a little diamond

Life is loneliest
Not when you sit all alone
And think a million thoughts
But when one harsh reality
Cuts you off from the world
Hurting those you love best
And leaves you in black despair.

Y. VENUGOPAL.

ECSTASY AND AGONY

I gave the attendance register to the clerk and hurried to the cycle stand. I had just seven minutes to cross Stella before their last hour would be over. I successfully crossed the danger zone and heaved a sigh of relief. I took the short cut home. The sun was on my face and this made me feel thirsty.

At a distance, I saw a cart-like rickshaw. As I cycled along towards it, I happened to see a cute little child of about three in a school uniform. He was holding the iron bar of the rickshaw and looking at me. I somehow felt attracted towards him. His large black eyes demanded praise. I looked at him and kept cycling. As the dead end of the road approached, his rick turned left and I had to take the right turn. Before turning, I waved to him. He waved back.

The next day, I was lost in thought and did not notice the child. Just as we came near the turn, I caught a glimpse of him and waved. He eagerly waved back. When I saw him the next day; it was he who smiled. I noticed one of his teeth was missing. Yet he looked charming. As I cycled along, he seemed as if he wanted to ask me something. On my part, I somehow felt like being silent with him rather than making him talk. I was surprised when he began to wave much before the turn came. His eyes seemed to speak!

The child was not alone the following day. There was an older boy who did not like me cycling along. He shouted at me. When I looked at him, he asked me if I was a college student. I did not reply and continued to look into the black eyes of the child. When the older boys saw that I ignored him, he grew angry.

'Are you dumb'? he wanted to know.

I did not like being pestered by that brat. I started to silence him. I took out a toffee from my pocket and gave it to the child. Then, for the first time in those four days, I spoke to him.

'What's your name?'

The older boy somehow managed to snatch the toffee from the child's hand. As he popped it into his mouth, he said, 'He's dumb, man; can't answer you'.

Before I could recover from the shock, the rick took a left turn. The child was not looking at me. I wanted to look into those big black eyes. I waved hoping he would see me. He was still looking away.

I have never seen him since.

—o—

MODESTY

A man came upon Abrahman Lincolm polishing his boots in the White House. He expressed astonishment that the President of the United States should be at such a menial task.

"What! Mr. President," he explained, "are you blacking your own boots?"

"Whose else should I be blacking,?" came Lincoln's laconic reply.

CYNICISM

Dr Johnson was told that one of his friends believed that there was no distinction between virtue and vice. "If he does really think there is no distinction between virtue and vice," said Dr. Johnson, "why, sir, when he leaves our houses, let us count our spoons."

CHARACTER

He was a youth, ruddy and comely in appearance, who chose to guard himself with five smooth stones and a sling. But the Philistine, Goliath, strong in physique but arrogant in his strength, challenged him to a fight.

Both David and Goliath destined their future by their distinct charactors. While David was calm and dependent on the Creator, Goliath was arrogant and boastful of his own strength and decried the strength of the youth.

Character is an essential feature and a total of qualities making up individuality. Man's life becomes meaningful only when he is adorned with some qualities that spring from hi soul. The only difference between the great and 'also-born' is the self-naked interest. But some who are sensitive to their neighbours, try to strip off their selfishness and its allied forces, whereas others clothe themselves with such forces. Both reap the fruits of their actions.

But the modern man, keeping his trust in chance, believes that it will mould his future. Napoleon, the Little Corporal of France, had such a firm belief in fatalism that he never could find out the reason for his continuous success. But in his forlorn years at St Helena, thinking of his past, he cursed his fate. Whereas fate is considered something inexorble that cannot be altered, character can change the course of one's life.

How does a tyrant like Hitler or Mussolini achieve success even though he does not have a magnificent character? He may achieve success, but achievement without a strong character would only lead to death-infamous death cautioning the future generation. Both Hitler and Mussolini have thus fallen into disrepute. Even today, Hitler's associates are hated as anti-social elements.

But there are outstanding men who have proved that character not only purifies the person who possesses it but also gives solace to the society. These men seem to have disciplined themselves to such an extent that they have full control over their emotions and desires. Such discipline comes from within and englightens others too. Abraham Lincoln, an ordinary citizen of the USA, was able to rise to the position of the President not merely because of his hard work, but also because of his strong character-a character which was an unusual blend of honesty, generosity, dignity, equality and humility. Mahatma Gandhi is another example.

Thus we may say that character is the vibrant machinery of the soul and it determines our end. It is character that gives value to our lives. One may add zeros any number of times, but the number 1 on the left side of the zeros makes them valuable. Similarly, it is character which makes human life valuable.

PETER IGNATIUS III B.A. (ECO)

FR DEVAIAH MEMORIAL AUDITORIUM - A CHRONICLE

There were doubts and misgivings when the idea was proposed at the Silver Jubilee Celebrations of ALC in 1979. Some raised their eyebrows, while a few shrugged their shoulders. It seemed too ambitious to be achieved. But the Old Boys put their feet down: a massive indoor auditorium, they asserted, would remain an enduring monument to the gratitude of the alumni to that illustrious Jesuit, Rev Fr Karnam Devaiah, the founder of Andhra Loyola College. The proposal to build an open air auditorium was turned down and a closed one was decided on. Thus began the construction on our Campus of Fr Davaiah Memorial Auditorium which is nearing completion now.

Given the enthusiasm of the Old Boys to establish a fitting memorial to the founder of their Alma Mater and their occupying top positions in various fields, raising a huge amount did not seem impossible to the OBA. The construction was expected to cost Rs. 20,00,000/-. Dr. S.R. Parimi, an Old Boy and the present Dean of the College Development Council, Nagarjuna University, submitted a wonderful plan for the auditorium which was accepted. Dr. Parimi's plan provided for accommodation of 2000 persons in the auditorium and arrangement of seats in such a way as the last row would be only 85 feet away from the stage thus ensuring better visibility and audition.

24 July, 1983 is one of the memorable dates in the annals of OBA: it saw the laying of the foundation stone for Fr Devaiah Memorial Auditorium. The occasion was graced by dignitaries like Rev Fr. Casimir, S.J., Indian Assistant to the Jesuit General in Rome. Rev Fr Gordon blessed the foundation stone and it was laid by Rev Fr Miranda. That octogenarian benefactor, Sri Katragadda Raghuramaiah, who was present on the occasion, would, perhaps, have recalled with nostalgia that momentous day, 9th December 1953, when history was created at the same place by that Jesuit visionary, Rev Fr Karnam Devaiah, when six thousand people thronged to witness the dream of Rev Bishop Ignatius Mummadi becoming a reality – the laying of the foundation stone for Andhra Loyola College. Yet another foundation stone for yet another historic event. Yes, when cmpleted, Fr Devaiah Memorial Auditorium will remain the first of its kind generously gifted by the Old Boys of an educational institution for their Alma Mater.

The celebrations being over, the Office-bearers of the OBA began to explore the ways and means of raising money for the auditorium. A special fund raising committee was constituted and it consisted of the following Old Boys: Messrs Y. Ramachandra Rao, P. Prabhas, Ch.B. Subrahmanyam, S.S.R. Koteswara Rao, P. Laxmana Rao, N. Lalitha Prasad, K. Bhimeswara Rao and Dr. Balakrishna.

At the initial stages, money just flowed in. Rev Fr Miranda, Director of the OBA, whom I had contacted in connection with this article, proudly recalled that sitting in his room in the House, he collected as much as Rs. 8,00,000/! A large amount came from the people of Vijayawada.

But all the money that the OBA had collected was not enough; the auditorium demanded more. The OBA, at its Annual Reunion in 1984, considered the matter and decided to send a capable person to the UK and the USA in June 1984 to explore the possibilities of collecting funds from our alumni abroad. The person selected for this uphill task was that resolute Assistant Director of the OBA, Mr. E.S.R.K. Prasad, who seemed to know all the Old Boys of

VEERAIAH CHOWDARY Dept. of Commerce

our college. The OBA could not have had a better choice: when Mr. E.S.R.K. came back after a six-week hurricane journey, he brought with him pledges for Rs. 3.10 lakhs from our alumni abroad.

"Pledges, indeed." quipped that anti-romantic E.S.R.K. when I interviewed him in connection with this article. "Pledges, yes. But we have actually received only Rs. 2.25 lakhs from them so far." That down-to-earth realism one should, perhaps, have when one is engaged in such a great task as the construction of Fr Devaiah Memorial Auditorium.

The OBA did not leave any stone unturned in its efforts to raise funds for the auditorium. In 1986 it resorted to yet another brilliant method - a premier film show. The film chosen was "Kaliyuga Pandavulu" produced by Sri Ramanayudu who gave it free to the OBA. It was screened at Alankar on 14 August '86, thanks to Sri P. Prabhas, one of our patrons and an Executive Member of the OBA. The film show fetched the OBA Rs. 1.50 lakhs for the auditorium. Much of the credit for the success of this venture must go to Sri Y. Ramachandra Rao, President of OBA, and, of course, to Sri Prabhas, the Management and teaching staff of our college.

By early 1987, the OBA had thus collected Rs. 12 lakhs. There was very good progress in the construction of the auditorium also. The main masonry work had been over and the steel framework for the roofing completed. Plastering of the interior had also begun. Still the OBA needed more than Rs. 8 lakhs to complete the construction. It expected to collect a sizeable portion of this amount through advertisements in the Souvenir to be brought out on the occasion of the Silver Jubilee of the OBA.

The Souvenir campaign was launched in various places like Vijayawada, Hyderabad, Secunderabad, Guntur and Vizag by the core-committee consisting of Rev Fr PS Amal Raj, Rector, Rev Fr T Inniah, Principal and Messrs Y. Ramachandra Rao, E.S.R.K. Prasad, Krishna Prasad, Ch.B. Subrahmanyam, P. Prabhas and Bhagwan. They formed a core group in Hyderabad-Secunderabad which hopes to collect Rs. 3 lakhs for the Souvenir.

The lucky OBA had some windfalls too. In January '87 Mr. Y. Sambhu Prasad, film producer and Chairman of Yarlagadda Venkanna Chowdary Foundation Trust, promised to donate Rs. 2 lakhs for the construction of the auditorium, The credit for this must go to Sri P. Prabhas.

There were many others, dedicated Old Boys in different parts, who generously offered money for this noble cause. The one thing that brought them together and made them contribute generously was the desire to see a grand memorial to the founder of their Alma Mater.

That day is not far off. The plastering of both the inner and the outer walls of the auditorium is over and the roof has also come up. The auditorium will be ready for inauguration by July '88. Being an Old Boy myself, I have a feeling of achievement whenever I look at that imposing structure. That feeling will turn into an everlasting feeling of pride in the hearts of all our Old Boys once the construction reaches completion.

LIARS

A preacher wound up the services one morning by saying : 'Next Sunday, I'm going to, preach on the subject of liars. And in this connection, as a preparation for my discourse, I should like you all to read the 17th Chapter of Mark."

On the following Sunday, the preacher rose to begin, and said, "Now all of you who have done as I requested and read the 17th Chapter of Mark, please raise your hands." Nearly every hand in the congregation went up. Then said the preacher : "You are the people I want to talk to, there is no 17th Chapter of Mark."

SCALING NEW HEIGHTS

(Andhra Loyola College goes autonomous)

Concept of Autonomy: Autonomy for a college implies that the college and its teachers assume full responsibility and accountability for the academic programmes they provide, for the content and quality of their teaching and for the admission and assessment of their students. In the new set-up teachers, now more than ever, have an opportunity for innovation, experimentation, research in teaching methodology and evaluation. Teaching, learning and testing are integrated with greater credibility and reliability.

There is no more precious national resource than the human resource to be produced by colleges. The education planners rightly envisaged that a college liberated from the affiliating system would introduce courses in arts, humanities, and sciences with stronger linkage, with society. A student should be given the option of combining courses concerned with theoretical knowledge, languages, communication skills, culture, sports and programmes of a vocational nature. Local community in which the college is situated should benefit from the students leaving it. Knowledge related to life is the theme to be translated into action.

Fruits of experience: Mere educational theories have ended up in mental fog, unless they are supported by experience. The autonomous colleges in Tamil Nadu (a few of them are Jesuit Colleges) have gone through the vicissitudes of trial and error and of course ultimate success. A perceptible change is seen in courses being made viable and occupationally relevant. Deadwood in the syllabus has been dropped yielding place to problem oriented modern trends in a subject. The teacher has tasted a sense of fulfilment as he has the elbowroom for innovative methods in teaching and in motivating students. Correspondingly, students are the beneficiaries as they are exposed to vibrant participative learning methods like project work, seminar, quiz etc. Besides evaluation of a students performance is done in an autonomous college without fear or favour. Better intra personal relationship between the teacher and the student is promoted. Continued assessment keeps a student regular and methodical in studies. The parameters of such a system can be summed up as: intellectual rigour, seiousness of purpose, research and innovation.

A maiden debut: For well over a decade Andhra Loyola College has conducted for her staff a host of seminars, on such areas as curriculum development, question banks, evaluation, testing and teaching methodology. Men of repute and experience lent a lot of expertise and trained the members of the staff. It is a pleasure to remember gratefully a few of such names as the Harpers in the field of testing and evaluation; Dr Natarajan in preparing question banks; Prof Devadasan in curriculum development.

Andhra Loyola College, in the manner of Milton has done "an epic preparation" by way of long deliberation and careful improvisation. Given a dedicated and well directed staff it is prayerfully hoped that the college would make a mark in the sisterhood of autonomous colleges. It is sheer irony of fate that colleges in Andhra Pradesh are granted autonomy much later than in Tamil Nadu.

Hopes and Aspirations: Andhra Loyola College declared autonomous has given a new impetus. The College has conducted two workshops in recent months, thanks to the sagacity of Fr Inniah (the Principal)! The first of the workshops was in the nature of a refresher course. We sharpened our memories and woke up to the new responsibilities. The much needed awareness of the concept and practice of autonomy has seeped into the minds of one and all. To the staff, autonomy is a long cherished dream that is to be realised. The workshop was an occasion for rededication to face the new academic adventure. The College

I L NARAYAN

has an unenviable record of results since its inception, and the required infrastructure to assimilate any new concept or reform to be put into practice.

An apex seminar was held in March, 1988 with the main thrust put on the strategy of implementation of autonomy. It was unique because for the first time the givers of education (the teachers) had a dialogue with 'the users' of education (the representatives of society). The theme was education relevant to the local needs and related to life. The highlight of the seminar was the panel discussion among eminent public men, industrialists and business magnates. The panel included Messers. G.S. Raju (SIRIS); K.R.K. Murthy (Heavy Machinery); C.G. Krishna (Pharmaceutical Industry); M.D. Nageswara Rao (Krishna Bottling Co); Ch. Subrahmanyam (Financial Investor and Business man); journalists and others. The discussion was frank. Without mincing words they have pointed out the gap between the present courses of study and the real life situations. They suggested work oriented, need based courses. Chemistry with a bias towards Pharmaceuticals; Commerce with a slant on Management, advertisement and sales; Sciences with a technology base and languages with functional skills useful in journalism etc. were ideas floated for consideration in framing the curriculum. Mr Subrahmanyam (an alumnus) blasted the craze of the educated youth for white collared jobs. He asked the young men to be job-providers instead of job seekers. Young men have a dynamic role to play by bringing the laboratory to the fields and in making the green revolution greener.

Prof Felix and Prof. Venugopal exposed the teachers to the mechanics of implementation of autonomy. They shared their experiences in their College (Madras Loyola College). They exhorted teachers on the academic benefits of autonomy in the fields of teaching and testing. The seminar did place the college on the threshold of autonomy.

History has evidence that the alumni of the College have entered diverse fields of life from administration to agriculture and have proved themselves worthy of their positions by virtue of their efficiency, intellect and integrity. Will it be ambitious to pray to the Almighty that the outputs of autonomy be men of richer calibre working for the greater glory of God and our Country?

DEPARTMENT OF M.S.W. TAKES A LEAP

The First year students of the Post Graduation Department of Social Work of Andhra Loyola College camped at Pedapatnam, 15 K.M. away from Machilipatnam, from 18th to 29th March. The rural camp is a part of their curriculum and is meant to expose the students to Rural realities. The theme selected for the camp was

Learn

Experience

&

Act

Project.

On March 19th Mr. Mohan Rao, the Executive Director of S.S.C. Corporation was kind enough to inaugurate the camp. On the same day the students held a meeting with the village elders and discussed some of their problems. The most

PETER RAJ M.S.W. (Class)

important work taken up by the students was the laying and raising the 1½ K.M. road from the drinking water pond in the village to the Sea Water canal front. This road was washed away by the tidal wave of 1987 cyclone. Nearly 200 villagers, 4 staff members and 28 students could finish the work within 9 days, no doubt it amazed everybody. The students and the villagers worked 3 hours daily from 7 A.M. to 10 A.M. Apart from the manual work the students conducted a survey of the Socio-Economic status of the villagers. The students organised health education classes and held an exhibition on health and hygiene. More than 150 villagers were benefited by this health camp.

Separate meetings were held for the farmers and the youth group. The youth expressed their willingness to revive the youth club that was not very active due to lack of co-operation from the village elders. Games, and Sports were conducted for women, children, and the youth of the village.

The Staff and the Students of Social Work Department take pleasure in thanking all those who contributed towards the success of the camp. They extend their sincere thanks to Rev Fr Joji, and Rev Fr Stephen, the Parish Priest of Machilipatnam, for their warm-hearted support, generous help and encouragement.

Our Camp has given an opportunity for the villagers to come together to work for a common purpose. Now after our stay over there, we can see more unity and co-operation among the villagers. Due to programmes conducted by the Students, more self confidence is restored in them. They learnt the good lesson, "Self help is the best help".

The Rural Camp was a thrilling experience for us that we could never forget! We got an opportunity to do something concrete for the people with their co-operation. This camp has given us a chance to live together and also to know more about one another in the group. Education for the people should bring the classroom to the doorstep of the common man.

A PRODIGY REMEMBERED

Self generating genius needs no accessories nor instruments. To further the metaphor, the bright chariot of the Sun God goes through the sky not because of its wheels, the seven horses not the charioteer but by the divine effulgence.

We can pay our tributes to the great souls whose memory we greatly cherish by dwelling on their thoughts and their valuable work and to relive and reconstruct though in small measure, their ideals and projects left behind.

Many University graduates including myself in the early sixties were either totally ignorant of Ramanujam and his career or had heard little about him except his having been a mathematician with a rare inborn genius. It was in 1961 August my Prof. Late V. Ramaswamy, a senior wrangler invited Dr. A.L. Narayan, the then V.C. of Andhra University to unveil the portrait of Ramanujam. Dr Narayan gave us a good account of Ramanujam which inspired me to collect additional information about Ramanujam. The desire got its fulfilment when I had the privilege of meeting Srimati Janaki Ammal, wife of Ramanujam in June, 1972. The meeting provided an opportunity to have personal glimpses of the growth of genius.

Ramanujam's life was a phenomena by itself. He appeared like a meteor in the mathematical firmament blazing light, through the short span of life and consumed himself and disappeared with equal suddeness. When he was 23 only his unusual insight into abstruse problems in mathematics came to the notice of senior mathematicians in Madras. It goes to the Credit of Prof. Hardy to have given a global recognition by discovering Ramanujam. We have been under continuing spell of Ramanujam ever since.

This is the birth centeneray of Ramanujam, the mathematical genius and it is being celebrated all over the world to pay tribute to him and his genius. If ever there were any example of inborn exemplary mathematical talent it would be Ramanujam a poor, Indian Vaishnava Brahmin boy born 100 years ago, who was endowed with unusual mathematical genius. Though he lived for 32 years his great results left behind are only now beginning to be appreciated. His life story is a beautiful tale of mathematics. He was simple and unassuming in character. No matter however, many mathematicians of today have not been able to fix the process of conclusion of his results or the base of the incredible outpouring of mathematicians.

From June Ist to 5th of 1987, mathematicians all over the world gathered at the University of Illinois at Urbana Champaign to celebrate the centenary of Ramanujam's birth and try to place his work in the context of modern mathe-

K.M. Sastry, Dept. of Maths

matics. It is not an exggeration to say that Ramanujam's work is meaningful and relevant to mathematicians of today. He touched some very fundamental problems in number theory and analysis. This area is still a fertile field for further research and investigation.

Gina Kolta maintains that it is some what unexpected that Ramanujam's results are so relevant to string theory in physics and fast algorithms in computer science.

Prof. Hardy rated mathematicians on a scale of 0 to 100. On this scale, Hardy gave himself a score of 25, Littlewood 30. Herbert 80 and Ramanujam 100.

There is plenty to write about the mathematical wizard. He inspired much activity in mathematics and the beauty of Ramanujam's work inspires young mathematicians to discover the hidden treasures left by him.

Let us pay our tributes to the great mathematical genius Ramanujam by presenting humbly a 6 x 6 magic square in which the sum of all the numbers in each row, each column and each diagonal is 1887, the blessed year of his birth.

562	52	127	427	322	397
82	517	142	352	382	412
502	172	67	367	442	337
157	457	532	292	187	262
487	112	547	217	247	277
97	577	472	232	307	202

FR GENERAL'S VISIT

Being received by the inmates of Gogineni Hostel.

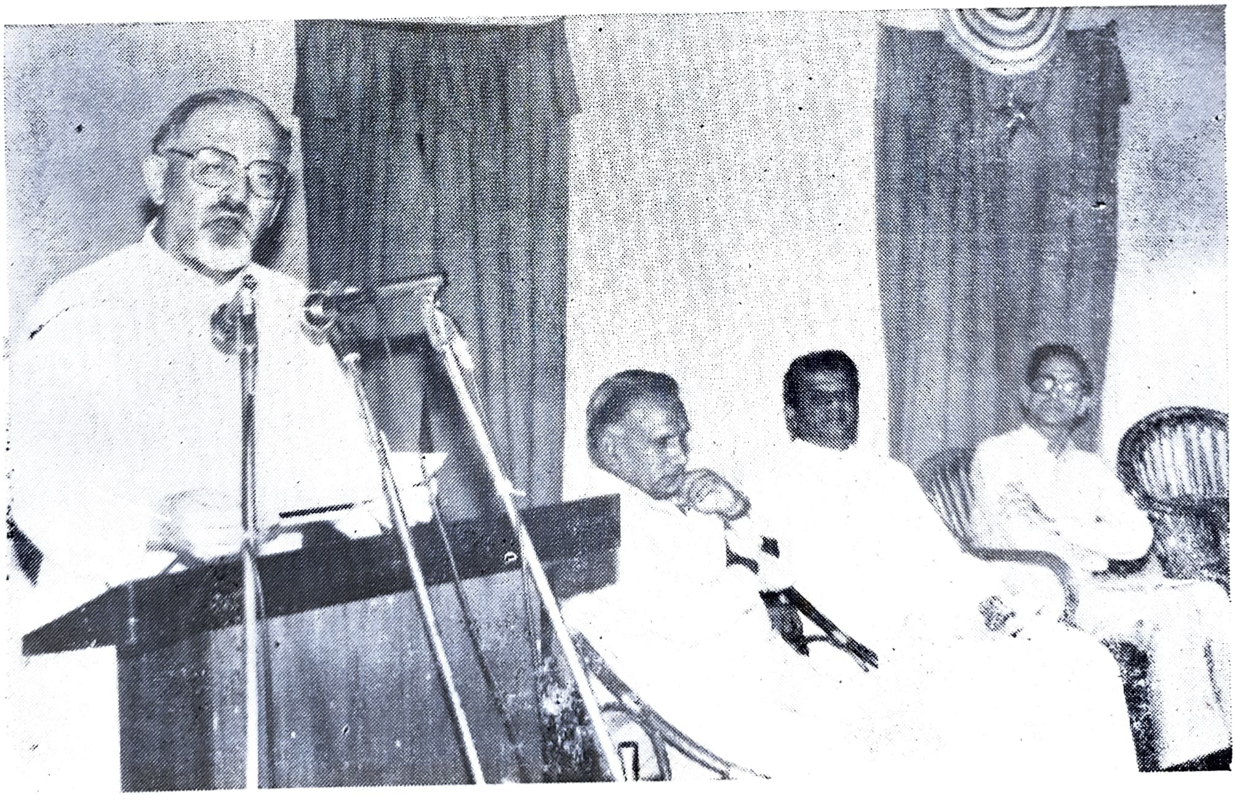

Addressing the elites of the city

SPORTS DAY

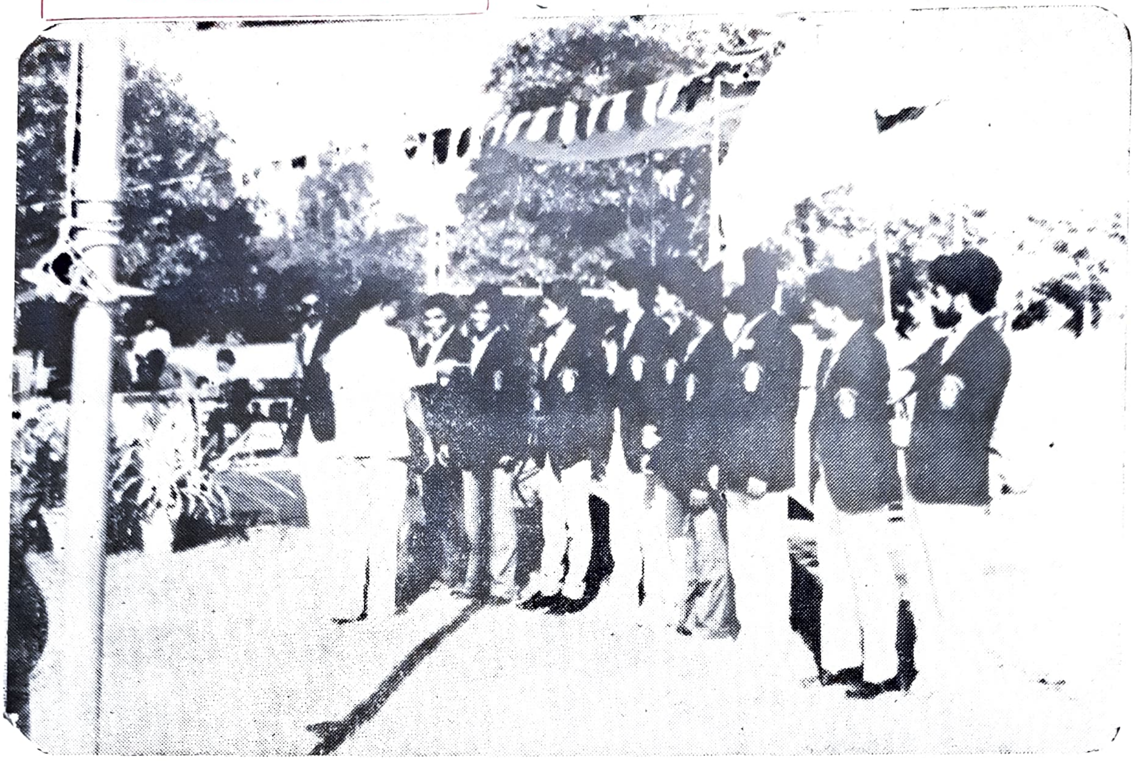

The University Players of our College being introduced to the Chief Guest, Sri G. Peter Paul.

Tug-of-war between Staff and Students

COLLEGE DAY

Prof S. R. Parimi, Chief Guest, giving his message.

Gujarati Folk Dance by P. G. Students.

Much Ado About Nothing - English Play.

Bahukrita Vesham - Telugu Play.

Rev. Fr. G. Francis SJ on Curriculum Development and the Resource persons from Loyola, Madras.

Panel Discussion with the industrialists of Vijayawada.

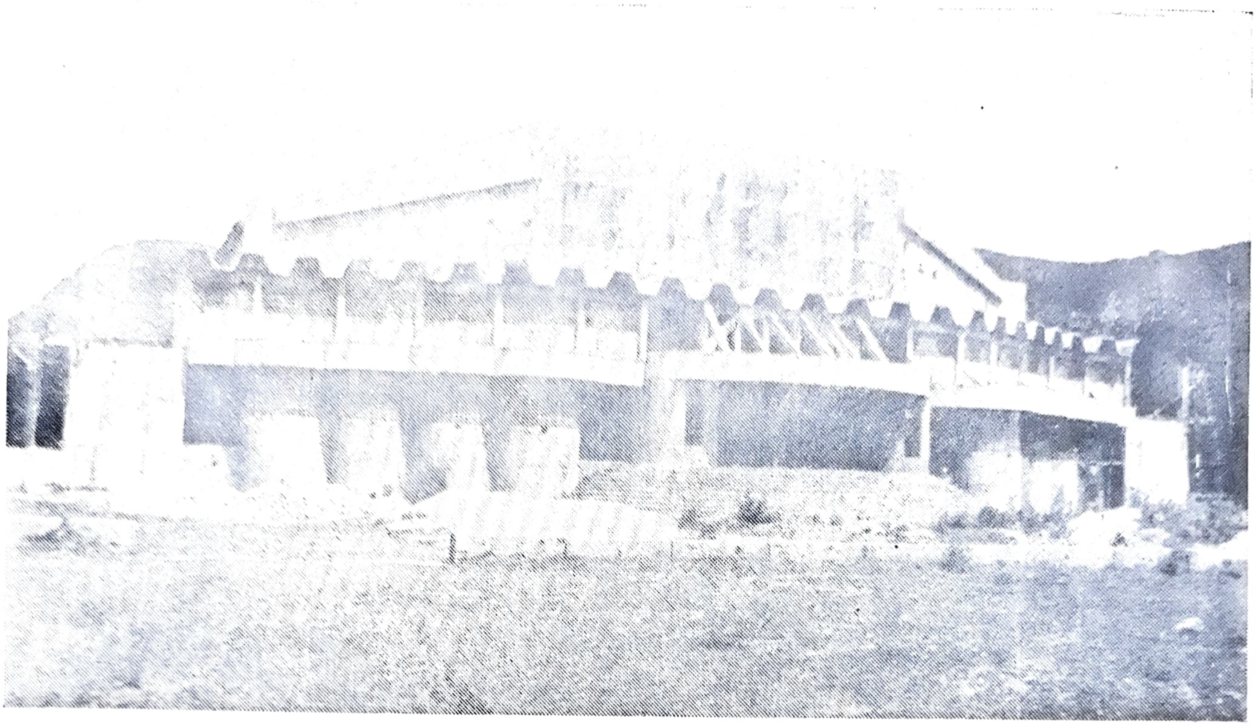

Fr. Devaiah Memorial Auditorium nearing completion.

Rev. Fr. J. Kuriakose SJ giving a perspective of Autonomy

తెలుగు విభాగము

పోచమ్మ

టి. ఎ. పి. కిశోర్
ద్వితీయ బి.ఏ.

అరునూరైన నూరారైనా తనపని తాను చేయాల్సిందే అనుకొన్నాడో ఏమో కాని, సూర్యభగవానుడు మరొక్కసారి ఉదయించడానికి తన ప్రయత్నంలో తానున్నాడు. ఆ ప్రయత్నాలు గమనించాయో ఏమో, అప్పటి వరకు ప్రజలు తమ బాధలు కొంత వరకైనా మరచిపోవడానికి సాయంచేసిన చీకట్లుభయం వల్ల నైతేనేం, భక్తి వల్లనైతేనేం సూర్యభగవానునికి మార్గం సరళం చేయడానికి నిశ్చయించుకొని విడిపోసాగాయి.

ఆ ప్రాతః సంధ్య స్వపర భేదాలు లేకుండా ప్రసరించడంతో కొండల మధ్యనున్న 'కొండపల్లె'కు కూడా సూర్యోదయమైంది. ఆ పల్లెలో ఇంతకుముందేమి కనిపించేవో కాని యిప్పుడు మాత్రం మోడుపోయిన చెట్లు, బీడుపోయిన పొలాలు, ఏ క్షణంలోనైనా కూలిపోతామని బెదిరిస్తున్నట్లున్న పూరిళ్లు, అక్కడక్కడ వాకిళ్లలో చావు, బ్రతుకుల మధ్య కొట్టుకొంటున్న బక్కచిక్కిన పశువులు కనిపిస్తున్నాయి.

సూర్యోదయం కలిగించే సంతోషం ఆ పల్లె ప్రజలకు కలిగినట్లు లేదు. ఎవ్వరూ సరాళన లేవడం లేదు. కాని, ఇక లేవక తప్పదన్నట్లుగా, నిద్రలేవడం మొదలు పెట్టారు. మేలుకొంటున్న ఆ ప్రజల మేనులకున్న జీర్ణ వస్త్రాలు బయటపడుతున్న వాళ్ల ఎముకల్ని దాచలేక పోతున్నాయి. లేచినవాళ్లలో కొంతమంది గొడ్ల దగ్గర కొచ్చారు. వాటి ముందు పరక లేదు. అక్కడక్కడ దూడల పేడ కళ్లంత చిన్న చిన్న కళ్లు మాత్రం ఉన్నాయి. వాటికి వెయ్యడానికి ఏమీ లేకపోవడంతో, రైతులు వెనువెంటనే పశువులను విప్పి తోలేసారు. వాటి వెనుక వెళ్లి కాయాలన్న బాధలేదు. కారణం ఆ ప్రాంతం బీడుపోయి ఆరు సం॥లయింది. పశువులకూడా బంధ విముక్తి పొందామన్న ఆనందం లేనట్లుంది. వెళ్లి బావుకునేదేముందిలే అన్నట్లు నడవలేక, నడవలేక నడుస్తున్నాయి. కొన్నైతే లేవలేక దీనంగా చూసున్నాయి.

నిద్రలేచిన పెద్దపిల్లలు చేతి గునపాలు పట్టుకొని, జోలె తగిలించుకొని తండ్రుల వెంట కొండల పైకి వెళుతున్నారు. దేనికోసమో మరి! చిన్న పిల్లలు నిద్ర లేవగానే "ఆకలి, ఆకలి" అని చేసే గోల కొండపల్లె పిల్లలు మాత్రం చేయడం లేదు. నిరాశాదృక్కులతో నిశ్శబ్దంగా అరుగులమీద కూర్చుంటున్నారు నిద్రలేచి. ఆ మనుష్యుల మధ్య తాండవిస్తున్న మౌనాన్ని చూస్తే వాళ్లు మాటలురాని మూగవాళ్లనిపిస్తుంది.

ఆడవాళ్లు మాత్రం నీళ్లకనుకుంటా కుండలతో బయలుదేరారు. ఒక్కరిచేతిలో కూడా బిందెలేదు. ఆశ్చర్యం! వాళ్ల కాళ్లకు పట్టాలు, మట్టెలు, చెవులకు కమ్మలు, ముక్కుకి వుడకా - ఇవేమి లేవు బహుశా ఆభరణాలు ధరించడం వాళ్ల ఆచారం కాదేమో మరి! ఒక్కొక్కరి చేతిలో రేండేసి, మూడేసి మట్టిపిడతలున్నాయి. తైలసంస్కారం లేని చింపిరి జుట్టుతో, చిరిగిన వస్త్రాలతో నున్న వారిలో స్త్రీత్వం మచ్చుకైనా కనిపించడం లేదు. పనికి వెళ్లిన మగాళ్లకు భోజనం పంపి, తాముకూడా పనికి వెళ్లాలన్న బాధ వారికున్నట్లు లేదు. నిశ్శబ్దంగా, నెమ్మదిగా సాగిపోతున్నారు ఊరికి తూర్పు వైపుగా.

ఊరి చివర నున్న పూరింటిని సమీపించగానే- "ఓ పోచమ్మా! ఏందే ఇంకా నిద్ర లేవలేదు బారెడు పొద్దెక్కినా! తొందరగా రా! నాలుగు మైళ్లు వెళ్లి వచ్చేసరికి మద్దేన మవ్వుద్ది. రా! రా!" అంది పోలమ్మ నడుస్తూనే ఆ పూరింటి లోపలనుండి మాత్రం జవాబేమీ లేదు తలుపు తెరుస్తున్న ప్రయత్నాలు కూడా కనిపించ లేదు.

"రెండ్రోజుల్నుండి ఏడుస్తున్నావు. ఇంకా చాల్లేదా! అసలేడ్చే దానివి పిల్లోణ్ని ఎందుకిచ్చావ్? రా

త్వరగా అందరు వెళ్లి పోతున్నారు. మన మెనకబడి పోతాం!" పోచమ్మ ఇంపెదురుగా నిలబడి అరచింది పోలమ్మ. అయినా అలికిడేమీ లేదు. ఇక లాభం లేదనుకొని ఇంటి దగ్గరకెళ్లి చూచింది తలుపు లోప ల్నుండి గడేసి ఉంది.

"పోచమ్మ! లేవే - బారెడు పొద్దెక్కింది." తలుపు సందులోంచి అరిచింది పోలమ్మ - మనిషి కద లికలేమీ కనిపించలేదు లోపల. ఇక తప్పదన్నట్లు తలుపు దబదబా కొట్టింది.

"ఓసి నీ నిద్ర పాడుకాను. లెగవే అందరూ నీళ్ల కెళతన్నారు" అని అరిచింది - ఎంత అరిచినా, ఎంత కొట్టినా లోపల నుండి ఉలుకూ లేదు, పలుకూ లేదు. పోలమ్మ కేదో అనుమానమొచ్చింది. రావడమే తడవుగా గుండె ఆగినంత పనైంది. కాళ్లు నిలవలేదు గబుక్కున వీధిలోకి పరిగెత్తి—

"ఓ చుక్కమ్మ పిన్నీ! రండమ్మోయ్-పోచమ్మ తలుపు ఎంత కొట్టినా పలకడం లేదు తొందరగా రండమ్మో"— అని గుండెలు బాదుకొంటూ అరిచింది.

ముందుకెళ్లిన ఆ అమ్మలక్కలందరూ పరుగు పరుగున వచ్చారు. అందరూ మూకుమ్మడిగా తలుపు కొట్టారు-అరిచారు-సమాధానం లేదు.

"లాభం లేదు. మగాళ్లను పిలవండి. తలుపు పగల గొడతారు"—పురమాయించింది చుక్కమ్మ. ఎవరో పరుగెత్తుకొని వెళ్లారు. కాని, వెళ్లినావిడ మగా ళ్లను తీసుకొచ్చేవరకు ఆడంగు లాగలేదు. ఆత్రుతతో తలుపు తోసారు. శిథిలావస్థలో ఉందేమో వెంటనే ఊడొచ్చింది.

అంతా బిల బిలా లోనికెళ్లారు. నులక మంచ మ్మీద, పాత దిండులో ముఖం పెట్టుకొని ఉంది బొర్లా పడుకునివుంది పోచమ్మ ఎందుకో అందరూ ఒక క్షణం ఆగారు. చుక్కమ్మ, పోలమ్మ ఆత్రంగా మంచం దగ్గర కెళ్లి కదిపారు. చల నం లేదు - శరీరమంతా చల్లగా ఉంది- నాడి పట్టు కొన్నారు- జరిగింది అర్థమైందనుకుంటూ- పోలమ్మ బావురు మంది. పోచమ్మను వెల్లకిలా తిప్పారు కన్నీళ్లు చారలు కట్టి ఉన్నాయి.

"ఇంత బాధపడేదానివి పిల్లోణ్ని ఎందుకిచ్చేవే- ప్రాణ మెందుకు తీసుకొన్నావే"- వలవలా ఏడ్వ సాగింది పోలమ్మ. ఇంతలో మగవాళ్లు వచ్చారు. అర్థ మైందనుకుంటూ మౌనంగా నిలబడ్డారు.

"ఇక చేసేదేముంది? - రాములుకి కబురు పం పండి"- అన్నాడొక వృద్ధుడు-

ఎక్కడున్నాడని? వెళ్లి ఆర్నెల్లయింది - ఎక్క డున్నాడో - ఎలా ఉన్నాడో - ఏం చేస్తున్నాడో ఎవ రికీ తెలీదు- సమాధానమిచ్చారేవరో-

మళ్లీ శ్మశాన నిశ్శబ్దం-

అందరికీ 6 సం॥ల క్రితం తమ మధ్యకు కొత్త దంపతులుగా వచ్చిన పోచమ్మ-రాములు కళ్లలో మెది లారు- ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకొంటే తమ వాళ్లు వెలి వేసారని చెప్పి, ఆశ్రయం కోరారు- చిలకాగోరింకల్లా ఉన్న వారిని చూచి కాదన లేక ఆశ్రయ మిచ్చారు. అప్పటికే రెండు సం॥ల నుండి సరైన వర్షాలు లేవు. అదిలాగే తమ నిప్పటి వరకు ఏడిపించి ఒకరికొకర్ని లేకుండా చేస్తుందని ఎవరూ అనుకోలేదు. కొద్ది రోజు లకే ఊరి వారందరికి తలలో నాల్కలుగా మారిన పోచమ్మ-రాముల్ని తామెంతో అభిమానించేవారు. రాములు కష్టపడి పని చేసేవాడు. పోచమ్మను పనికి తీసికెళ్లకుండా అపురూపంగా చూసుకొనేవాడు. సంవ త్సరం తిరిగేసరికి పోచమ్మ పండంటి మంచిబిడ్డను ప్రస వించి "పండ"నే పేరు పెట్టుకొంది. ఆ దంపతుల ఆనందానికి అవధుల్లేవు. రాములు ఊరి వారందరికి భోజనం పెట్టాడు. అదే తమ ఊరిలో ఆఖరి బంతి భోజనం-

ప్రకృతి మాత్రం పోచమ్మ, రాముల ఆనందం చూసి పులకరించలేదు. అందుకే చుక్క నీరు కార్చ డానికి కూడా ఒప్పుకోలేదు. వర్షమ్మీదే ఆధారపడే తాము తమ పొలాల్లో విత్తులు చల్లి వృధా చేసికోవడం కంటే మరికొన్ని రోజులు వాటినే తినవచ్చని భావించి అలాగే చేసారు - చివరలో విత్తులు కూడా లేవు చల్ల డానికి, ఒకవేళ వర్షం వస్తే. కొండల మీదున్న అడ వంతా ఎండి పోయింది. మంచి నీటి బావిలో కూడా నీళ్లు క్రమంగా తగ్గిపోయాయి. సంవత్సరంన్నర క్రితమే అది పూర్తిగా ఎండి పోయింది. అప్పటి నుండి ఎన్నో చోట్ల ఎంతో లోతు తవ్వారు- కాని చుక్కనీరు కూడా పడలేదు. గత్యంతరం లేక ఊరికి నాలుగు మైళ్ల దూరంలో ఉన్న నూతి నీళ్లు వాడు కొంటున్నారు- ఆ నీళ్ళు తాగితే ఎముకలు చచ్చు బడ తాయని, తాతముత్తాతల దగ్గర నుండి ఎవరూ వాడలేదు ఆ బావిని. కాని ఇప్పుడదే దిక్కు. ఫలితంగా తమ శక్తి చచ్చిపోయింది. ఇప్పుడు తమలో ఎవరూ కూడా పనిచేయలేరు.

తిండి గింజలు, విత్తులు అయిపోయాక గొడ్ల దగ్గర నుండి భార్యల మెడలోని తాళి వరకు అమ్ము కొన్నారు. వాటితోను ఎంతో కాలం జరగలేదు- ఎవరూ కొనని పశువుల్ని తామే కోసుకొని తిన్నారు. అవీ అయిపోయాయి. అందుకే ఇప్పుడు కొండలెక్కి దుం పలు తవ్వుకొని తింటున్నారు. వాటిలో ఏవి మంచివో ఏవి చెడ్డవో తెలీదు ఆకలి ముందు ఏదైనా ఒక్కటే- ఆ మంట చల్లారితే చాలు- అందుకే రకరకాల దుంపలు తింటున్నారు- తెలియక విషపు దుంపలు తిని కొంత మంది చచ్చిపోయారు కూడా!

ఇలా కొంత కాలం జరిగాక ఎవరో వచ్చారు. వయసులో ఉండి పనిచేయగల వాళ్లను కొనుక్కొంటా మన్నారు కాని, పట్టెడు మెతుకులు కూడా ఊరికే పెట్ట లేదు మొదట్లో ఎవరూ ముందుకు రాలేదు. కాని, కొంత కాలం తరువాత తప్పలేదు తమ వాళ్లను బ్రతి కించుకోవడం కోసం కొంతమంది అమ్ముడు పోయారు. వయసులో ఉన్న మగాళ్లకు బస్తా ధాన్యం- ఆడవాళ్లకైతే తూముడు ధాన్యం ఇచ్చారు. భార్యల్ని పిల్లలను వదిలి అమ్ముడు పోయిన భర్తలు తల్లిదండ్రుల అవసరము తీర్చటానికి అమ్ముడు పోయిన ఆడపిల్లలు అనేక మంది. ఆ దృశ్యాలు తాము మరచి పోలేదు. ఆ ఏడుపు లింకా మార్మోగు తూనే ఉన్నాయి. కొంత కాలానికి వయసులో ఉన్న వారందరూ అయిపోయారు. ఇక పిల్లలు- 10 సం॥లు దాటిన వారికి ఇరస వడ్లు యిచ్చి పట్టుకు పోయారు. వారిని ఎక్కడకు తీసికెళ్లారో- వాళ్లేం చేస్తున్నారో తమలో ఎవరికీ తెలీదు.

ఈ పరిస్థితుల్లోనే ఇక లాభం లేదనుకొని, ఎక్కడైనా పని చూసికొని వచ్చి పోచమ్మను పందును తీసికెళతానని చెప్పి ఒక రోజు బయలుదేరి వెళ్లాడు రాములు ఆ వెళ్లినవాడు ఇదిగో ఇప్పటి వరకు తిరిగి రాలేదు ఎక్కడున్నాడో తెలీదు- బ్రతికున్నాడో లేదో కూడా తెలీదు.

పోచమ్మ మాత్రం అప్పటి నుండి పందుకి మాత్రం గంజి కాసి పోస్తూ, తాను మాత్రం దుంపలు తిని బ్రతకసాగింది. "పందు" కిప్పుడు నాలుగేళ్లు. అన్ని కష్టాల్లో కూడా వాడికి ఏ లోపం రాకుండా పోచమ్మ పెంచింది అని చెప్పడానికి కారణం వాడింకా "పందు" లాగా ముద్దు రావడమే. కాని వారం క్రితం గంజి గింజలయిపోయాయట- ఇక తప్పదన్నట్లుగా వాడికి కూడా దుంపలు పెట్టడం మొదలు పెట్టింది- ఆ దుంప లతో తన ఆరోగ్యం పూర్తిగా పాడైపోయిందని తెలుసుకొన్న పోచమ్మ- వాటిని తింటే తన బిడ్డకూడా బ్రతకడని పెట్టడానికి భయపడుతూనే ఇక వేరే దారిలేక పెట్టింది. రాములు కోసం వెయ్యి కళ్లతో ఎదురు చూసింది- కాని ఫలితం లేదు. నాలుగు రోజులనాడు దుంపల మూలంగా పందుకి వాంతులు విరోచనాలు అయ్యాయట. పోచమ్మ ఆందోళనకు అంతులేదు. పిచ్చి దైనట్లుగా పిల్లవాణ్ని చావెక్కడ తీసుకు పోతుందో అనుకొని గుండెల కదుముకొని అలాగే కూర్చొని ఏడ్చింది.

ఆ మరుసటిరోజే మనుషుల్ని కొనుక్కునే మనుషులు మరలా వచ్చారు. ఈ సారి వాళ్లతో ఒక స్త్రీ కూడా వచ్చింది. పని చేయగల వాళ్లు కనిపించక ఎవరినీ బేరం చేసుకోకుండానే తిరిగి వెళ్లిపోబోతుంటే సుడిగాలిలా వచ్చింది పోచమ్మ పండు నెత్తుకొని. ఆ స్త్రీ కాళ్లని చుట్టేసి.

"అమ్మా! వీడు నా ఒక్కగానొక్క కొడుకమ్మా! వీళ్ల నాన్న పని చూసుకొని వస్తానని చెప్పి ఆర్నెల్లయినా ఇంత వరకు రాలేదమ్మా. వస్తాడని నమ్మకం కూడా లేదమ్మా. వీడికి మాత్రం గంజి పోసి, నేను దుంపలు తిని పెంచుకొన్నానమ్మా. నా ఆరోగ్యం పాడైంది. నేనిక బ్రతకనమ్మా. వీడి గంజి గింజలుకూడా అయిపోయి నాల్గు రోజులున్నాంది గత్యంతరం లేక దుంపలు పెడుతుంటే నిన్న వాంతులు విరోచనాలు అయ్యాయమ్మా. వీడిక్కడే ఉంటే చచిపోతాడమ్మా. నేను చచ్చినా ఫరవాలేదు. వీడు బ్రతకాలమ్మా. అందుకు బిడ్డ ఎడబాటుకైనా సిద్ధపడ్డానమ్మా. దయతో వీడిని తీసికెళ్లి బ్రతికించమ్మా నాకు డబ్బు లివ్వక్కర్లేదమ్మా" అని వలవలా ఏడుస్తుంటే కనికరం లేని ఆ భగవంతుణ్ని కసితీరా తిట్టుకొంటూ తామంతా ఏడ్చారు.

పాపం ఆ స్త్రీకి పిల్లలు లేరేమో కన్నీళ్లు నింపుకొని పండుని ఎత్తుకొని గుండెల కదుముకొంది. , అది చాలన్నట్లుగా, తానక్కడ ఉండలేనట్లుగా పోచమ్మ పరుగు పరుగున యింటిలోకెళ్లి తలుపు మూసుకొంది. పండు "అమ్మా, అమ్మా," అని ఏడ్చాడు. ఆ స్త్రీ "అమ్మ వస్తుంది బాబూ ఇదిగో ఇది తిను" అని చేతిలో ఏదో పెట్టగానే ఆత్రంగా అందుకొని పండు అమ్మను మరచి, ఏడుపు మానాడు. ఆకలి మహిమ మరి. జీపు వెళ్లిపోయింది. పండు వెళ్లిపోయాడు.

అదిగో అప్పుడు మొదలు పెట్టింది పోచమ్మ ఏడుపు తామెంత ఊరడించినా ఊరుకొనేది కాదు. ఎక్కడో చూసేది తన సర్వస్వం పోయినట్లుండేది. అలా రెండు రోజులున్న పోచమ్మ. మూడవ రోజు ఉదయం ఇదిగో ఇలా. మరణం తమను కదల్చడం ఎప్పుడో మానివేసింది. కాని పోచమ్మ మరణం మాత్రం.

కన్నబిడ్డ బ్రతకాలన్న తపన. బిడ్డ ఎడబాటుని భరించలేని మూగవేదన. ఈ రెంటి మధ్య నలిగిపోయిన పోచమ్మ తన బిడ్డ బ్రతుకుతాడన్న ఆనందంతో చచ్చిపోయిందో. బిడ్డ ఎడబాటుని భరించలేకే చచ్చిపోయిందో మాకు తెలియదు. కాని ఆకలి మాత్రం వీటన్నింటికి కారణమని తెలుసు.

"సరే చేసేదేముంది. పాడి కట్టండి" అన్నారెవరో —

[మహబూబ్ నగర్ జిల్లా, ఒరిస్సా రాష్ట్ర కరువు బాధితుల ఆకలి చావుల వార్తలు చదివిన తరువాత కలిగిన ప్రేరణ ఈ కథకు ఆధారం.]

***

తత్త్వం

-వి. హిమరామ సుబ్రహ్మణ్యం
ఇంటర్, ప్రథమకక్ష్య

మింటిలో తళుక్కుమనే
మెరుపు జూచి మురిసేవు
ఇంటిలో మంటిప్రమిద
స్నేహ గుణం కనరా
ఏడీ నా దేవుడని
ఏడు కొండలెక్కేవు
గుండెలో ఆ ప్రభువు
కొలువున్నది ఎరుగరా !
అందని జాబిల్లికై
అబ్బులెత్తి చూచేవు
ఒడిలోని పసిపాప
బోసినవ్వు చూడరా !

అమ్మ

Seelam Chandra Sekhara Aazad
1st B.Com.,

తమిళనాడు ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో ప్రయాణం చేస్తున్న సుధీర్‌కు మెలకువ వచ్చింది. టైమ్ చూద్దామని వాచీ కోసం కళ్ళుమూసుకొనే ఎయిర్ బ్యాగ్‌లో చెయ్యి పెట్టాడు. చేతికి సున్నివుండల ప్యాకెట్ తగిలింది. వెంటనే అమ్మ గుర్తుకు వచ్చింది. "అమ్మ" ఎంత కమ్మని మాట ! అరవయ్యో పడిలో వున్నా యింకా ఓపికగా ప్రేమతో కొడుకు కోసం కోడలి కోసం సున్ని వుండలు చేసింది. ఇంకా తనతో మూడో తరగతి పిల్లాడితో చెప్పినట్లు రైలు యెక్కేటపుడు, దిగేటప్పుడు జాగ్రత్త అంటూ చెపుతూనే వుంటుంది. అమ్మను గూర్చి అనురాగంతో సుధీర్ గుండె నిండుగా వుంది. అందుకే ఆ కవి ఎవరో ఊరికే అనలేదు, అంగడిలో దొరకనిది అమ్మవొక్కటే" అని అనుకున్నాడు.

అమ్మ అందరికన్నా ముందుగా గుర్తుకురావడం "శుభ" సూచికమని పించింది. తృప్తిగా కళ్ళుమూసుకొనే వాచీ తీసాడు. 4 గంటలయింది రాత్రి హాయిగా నిద్ర పట్టింది. కిటికీ లోంచి బయటకు చూచాడు. బయట వెన్నెల. రైలు కొండల మధ్యగా. అడవుల గుండా వెళ్తున్నది. కొంచెంసేపట్లో కనుమరుగవనున్న చందమామ, ఆ చెట్ల మధ్యగా దోబూచులాడుచున్నాడు. చంద్రుడ్ని చూడగానే తరుణి సుధీర్ మనసులో మెదిలింది.

కొంచెంగా కిటికీ రెక్క పైకి యెత్తాడు. అంతవరకూ లోనికి రావాలని తపన పడుచున్న చల్లగాలి రివ్వున దూసుకు వచ్చింది. సిగరెట్ వెలిగించి, సీటు కానుకొని కూర్చొని, కిటికీ పూర్తిగా పైకెత్తేసి బయటకి చూస్తున్నాడు సుధీర్. ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణంలో అతని మనస్సు గుర్రంలా పరుగులు తీస్తున్నది.

తరుణికి సంబంధించిన ఎన్నోమధురానుభూతులు అతన్ని ముప్పిరిగొంటున్నాయి. పెద్ద బొట్టున్న చంద్రబింబంలోని వలపు. ఒక్కసారిగా తరుణి గడ్డం పైనున్న పుట్టుమచ్చను గుర్తుచేసింది. మళ్ళీ తామిరు పురా గడపిన తియ్యని అనుభవాన్ని నెమరు వేసుకో సాగాడు సుధీర్. ఇంతలో రెండు వ్రేళ్ళ మధ్య నున్న సిగరెట్ పారేసి చుట్టూ పరికించాడు.

ఎవరో ఒక పాతికేళ్ల యువకుడు తలుపు తీసుకొని మరీ బయటకు చూస్తున్నాడు. రైలు బాగా ఎత్తు మీదున్నదల్లే వుంది. క్రిందుగా లోయ కన్పిస్తున్నది. ఆ యువకుడెవరో తనకన్నా భావుకతలో పడిపోయాడల్లే వుంది, అనుకొని చిన్నగా నవ్వుకున్నాడు సుధీర్. మసక వెల్తురులో అతని రూపురేఖలు స్పష్టంగా కనబడటం లేదు.

ఉన్నట్లుండి ఒక్కసారిగా ఆ యువకుడు రైల్లోంచి దూకేశాడు.

అంతా సెకనులో జరిగిపోయింది. సుధీర్ ఒక్క పరుగున తలుపు దగ్గరకెళ్ళి క్రిందకు చూశాడు. ఏమీ కన్పించలేదు. పిచ్చిగా అరుస్తూ రైలునాపేందుకు గొలుసు పట్టుకొని దాదాపు వేళ్ళాడినంత పనిచేశాడు.

రైలు ఒక అరకిలోమీటరు దూరం వెళ్ళి ఆగింది. సుధీర్ కేకలకు పెట్టెలలోని జనం లేచారు. విషయం తెలుసుకున్న డ్రయివరూ గార్డూ, ఈ జనంతో కలిసి ఆ యువకుడు క్రిందకు దూకిన స్థలానికి చేరారు. తెలతెలవార వస్తున్నది.

అతని ప్రాణాలెప్పుడో అనంత వాయువుల్లో కలిసిపోయాయి. ఆ దృశ్యం బీభత్సంగా వుంది. గార్డు వెతకగా, అతని చొక్కా జేబులో క్రిందటి రోజున అతను వెళ్ళివచ్చిన వుద్యోగం ఇంటర్వ్యూకార్డు దొరికింది దానితో పాటు "హిందూ" పత్రిక వాంటెడ్ కాలమ్స్ కటింగ్స్ వున్నాయి. వెల్లకిలాపడివున్న అతణ్ణి బోర్లా తిప్పి ప్యాంటు వెనక జేబు వెతికాడు గార్డు. ఆ యువకుడు దాచిపెట్టుకున్న వుత్తరం.

"ఇది 67వ ఇంటర్వ్యూ! ఇంటర్వ్యూకు బయలు దేరేముందు అమ్మ కంచంలో అన్నం వడ్డిస్తూ, ఏమిటో బాబు మన ఖర్మ. చెట్టంతకొడుకువి కాటికికాళ్ళు జాపుతున్న మా భారం మోయాల్సిన వాడివి, అంతా దురదృష్టం, ఇంకా మామీదే ఆధారపడాల్సిన పరిస్థితి దాపురించింది" అంది.

అంతే! అన్నం తింటున్న పళ్ళెంలో వుమ్మేసి నట్లనిపించింది. అమ్మ కావాలని అనలేదు. అమ్మకు నామీద ఎంత ప్రేమో నాకు తెలుసు చివరకు ఆ రోజు కూడా చెల్లెల్ని శుభశకునమని ఎదురు పంపింది. ఆ దేవుని దయ ఉండాలిగానీ, ఈ ఉద్యోగం మాత్రం తప్పకుండా వస్తుందిరా! అని దీవించినట్లు అంది. రాకపోతే అన్న ప్రశ్న వేసుకునేందుకే నాకు భయమనిపించింది.

కానీ ఇంటర్వ్యూలో కథ మామూలే. అమ్మ అన్నం వడ్డిస్తూ అన్న మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. నామీద నాకే అసహ్యంగా వుంది.

నిజమే! బహుశ నాలాంటి నిరుద్యోగ మానవులు తప్ప మరే ప్రాణీ ఇంతయెదిగి అంతకన్నా ఎదుగుతున్న అవసరాలను-ఆకలి భారాన్ని వృద్ధాప్యంలోవున్న కన్నవారిపై వేయరు.

నేను నాతల్లిదండ్రులను వుద్ధరించలేకుంటేపోనీ, కనీసం వారికి భారం కాకుండా వుండేచాలు. నాలాంటి అనామక, నిరుద్యోగి, లేకపోయినంతమాత్రాన ఈ భూమికి వచ్చిన లోటులేదు. ఈ ప్రపంచంలో నేనెవ్వరికీ అక్కర్లేదు నేను స్వప్నతో ఉద్యోగానంతరమే మన వివాహం అంటూ మూడేళ్ళుగా చెప్తున్నాను. పిచ్చి 'స్వప్న' ! తన పొట్టకూడా నింపుకోలేని వాడికి ప్రేమించే హక్కు మాత్రం యెక్కడిది !!

అందుకే, ఈ జీవితాన్ని అంతం చేసుకుంటున్నాను.

ఇదీ ఆ ఉత్తరం !

సుధీర్ కడుపులో యెవరో చెయ్యిపెట్టి దేవినట్లయ్యింది. గుండె బరువెక్కింది. వాతావరణం గంభీరంగా వుంది. 'నిరుద్యోగం!' ఆలోచనలు అటు మళ్ళాయి.

వడ్డించిన విస్తరిలాంటిది తనజీవితం అందుకే, అంతటి మనోహరమైన భావాలు. ఆ హాయిగొల్పే వాతావరణంలో తనను కమ్మేశాయి. అదే హాయి గొల్పే వాతావరణం ఆయువకునిలో మాత్రం ఇలాంటి స్పందన కల్పించలేకపోయింది. తన 'అమ్మ', అతని 'అమ్మ', తన 'తరుణి', అతని 'స్వప్న'-ఒకే బాంధవ్యం, అయినా తమ ఇరువురిలో విరుద్ధభావాలు !!

—0—

కోరికలు

—M. SABITA
M. S. W.

ఆకయినా కదలని వేసవిలో
ఎండ దుర్భరమనిపిస్తుంది___
ఆగకుండా కురిసే వర్షర్తువులో
అబ్బబ్బ విసుగనిపిస్తుంది___
అంతకంతకూ ముదిరే చలికాలానికి
అంతమెప్పుడా అనిపిస్తుంది___
అనంతమయిన ప్రకృతి అందాలు
కాలం గడవగా విసుగొస్తాయి___
మనసు నొచ్చినా, మమత నొచ్చినా
మన శరీరంలో ఏ భాగం నొచ్చినా
దేనికదే బాధ అనిపిస్తుంది___
ఏ ఋతువూ పనికిరాదు
ఏ బాధా ఓపలేము
అందాన్ని ఆరాధించలేము
వ్యర్థమైన జీవితంలో
అనంతమైన కోరికలు !

ఒప్పుకోని నిజం

బి. వి. పద్మరాజు
II B.Z.C.

ఆ రోజే కాలేజీ తెరచారేమో, వాతావరణం చాలా కోలాహలంగా ఉంది. అప్పుడే వికసించిన పద్మాల్లాగా నిర్మలంగా ఉన్నాయి- కొత్త విద్యార్థుల మనసులు.

మూడు క్లాసులు అయ్యాక ఇంటర్వెల్. కేంటీన్ లో టిఫిన్ చేస్తున్నాడు-విజయ్ ప్రక్కనే వచ్చి కూర్చున్నాడు-మరో విద్యార్థి. కాసేపటికి అతనే కల్పించుకొని "మీరు జూనియర్ ఇంటరా? ఐయామ్ అన్వేష్-సెకండ్ బి ఎస్.సి." అంటూ పరిచయం చేసుకున్నాడు.

తర్వాత "ఏ ఏ అవర్స్ జరిగాయి-ఈరోజు" అన్నాడు.

వినయంగా క్రమంలో చెప్పాడు విజయ్.

"ఓహో! ఇంగ్లీష్‌కి ఎవరొచ్చారు?"

'....... ....'

"ఓహో! ఆ పిల్లి కళ్ళోడా? వాడికి సబ్జెక్టు లేదు. ఇంటి దగ్గర గైడ్స్ బట్టీ పట్టి క్లాసులో కార్చేస్తాడు. కేలిక్యులస్‌కి ఎవరొచ్చారు ?"

'. ....'

....

"అమ్మో! పాపం-తినేశాడన్నమాట మిమ్మల్ని. ఏదో కొట్టేస్తాడు కానీ, అర్థం అవదు. సబ్జెక్ట్ అయితే ఉంది కానీ, లాంగ్వేజ్ అస్సల్లేదు. అన్నట్టు స్టాటిస్టిక్స్‌కి ఆ బోడిగుండేనా వచ్చింది?"

"ఊ"

"ఓ, తుప్పు జోకులు - B.C. నాటివి వేసి, నవ్వకపోతే ఏడుస్తాడండీ"

ఇంతలో బెల్ వినిపించడంతో "ఈ కాలేజీలో పెద్దంత బాగా చెప్పరండీ. ఒక్కడికీ వర్త్ లేదు. ఎప్పుడో B.C. నాడు బాగుండేదట." అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

క్లాసులో కూర్చున్నాడు విజయ్. అప్పుడు వచ్చిన లెక్చరర్ ఓ ముఖ్య విషయం చెప్పారు. అది సిలబస్‌కి సంబంధించినది కాకపోయినా, జీవితానికి చాలా అవసరమయినది. ఆయన ఆవేదనకు స్పందించిన విజయ్ ఆ రోజునుంచీ ఆ విషయాన్ని అక్షరాలా పాటించాడు.

X........X........X X

రెండు సంవత్సరాల తర్వాత........

సంప్లిమెంటరీ పరీక్ష ఫీజు కట్టడానికి క్యూలో నుంచున్న అన్వేష్‌కి, ప్రిన్సిపాల్‌గారి రూమ్ నుంచి వెయ్యి కేండిల్ బల్బులా వెలిగి పోతున్న మొహంతో బయటకు వస్తున్న విజయ్ కనిపించాడు.

"ప్రిన్సిపాల్‌గారు నీకు ఇంజనీరింగ్ సీటు వచ్చిందని చెపితే ఏమన్నార్రా" అంటున్న విజయ్ క్లాస్‌మేట్ మాటలూ వినిపించాయి-అన్వేష్‌కి.

తమ మొదటి పరిచయం, రెండు సంవత్సరాలుగా అదే అంశం మీద, అదే ధోరణిలో సాగిన తమ సంభాషణలూ కళ్ళ ముందు తిరిగాయి-విజయ్, అన్వేష్ లిద్దరికీ.

కానీ, అదేమీ పట్టించుకోనట్లుగా విజయ్-ఆరోజు ప్రతి వ్యక్తికీ 'కమిట్‌మెంట్' (చేసే పనియందు అంకిత భావం) ఉండాలని చెప్పి, తన విజయానికి కారణమయిన లెక్చరర్‌గారికి థాంక్స్ ఎలా చెప్పాలా- అని ఆలోచిస్తున్నాడు.

అన్వేష్ మాత్రం "తనకు బాగా చెప్పరు అనిపించిన లెక్చరర్స్ చెప్పిన పాఠాలే విజయ్‌కి ఎలా ఉపయోగపడ్డాయా" అనుకున్నాడు. 'ఏదో మతలబు చేసుంటాడులే' అని సరిపెట్టుకున్నాడు — 'మాస్టారి పాఠాలతోబాటు విద్యార్థి కృషి అవసరం' అన్న నిజాన్ని ఒప్పుకోకుండా.

స్త్రీ

-ఐ. ప్రకాష్ III B.Com.,

మాతృమూర్తి! ప్రేమమయి!
నీ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు
తియ్యని పలుకులకూ
కలం వ్రాతలకే పరిమితమయింది
కర్మ సిద్ధాంతాన్ని నమ్ముకొని
జీవన ప్రయాణంలో కరిగి పోతున్నావు
నిన్ను నీవు అర్పించుకుంటున్నావు
ఓ స్త్రీ! నీవు మారే దెన్నడు ?
నీ ఉన్నతినే కాంచే దెన్నడు ?

నా పద్య రచన

బి. అబ్రహాం లింకన్
బి. యస్సీ. తృతీయ

వచ్చాను ఇంటికి ఆనందముగా
తీసాను పెన్ను, కేపు అందంగా
లేదు ఇంకు పెన్ను నిండుగా
అనుకున్నాను మనసులో ధీమాగా
చాలు ఇది, రానేది పద్యమేగా

రాద్దామనుకున్నాను తేటగీతి
తోచలేదు రానేరీతి
మొదలు పెట్టాను ఆట వెలది
నీకు కుదురుతానా అంది అది
సీసమైనా రాయాలను కున్నాను
అదీ అంత తేలిక కాదని తెలుసుకున్నాను
ఎలాగో పూర్తి చేశాను వృత్తము
చూస్తే లేదు ప్రాస నియమము
రాశాను రెండు పాదముల కందము
బేసినే వచ్చింది జగణము

భరించలేక పోయానీ అవకాశమును
అందుకే చేశాను భీషణ ప్రతిజ్ఞను
ఎప్పుడూ రాయనని పద్యమును
కుదరనందుకు తిట్టాను ఛందస్సును
కోపంగా విసిరాను రానే పుస్తకమును.

అస్థిపంజరం

పి. కేశవకుమార్ III B.Sc.
కె. జి. రాబిన్‌సన్ III B.Sc.

ఆ మెడికల్ కాలేజీలో ఓ బల్ల మీద షోకేసులో నున్న అస్థిపంజరాన్ని చూపిస్తూ ప్రొఫెసర్ వివిధాంగాలను వివరిస్తున్నాడు. అది అక్కడ ఎన్నో సంవత్సరాలనుండి ఉంటున్నది. ఎందరో విద్యార్థులు దాని సహాయంతో శరీర శాస్త్రాన్ని అభ్యసించారు. అందు పేరు సంపాదించుకొన్న డాక్టర్లకుకూడా ఆ అస్థికల విషయాల్లో ఆ అస్థిపంజరమే గుర్తుకు వచ్చేది. అది ఎప్పుడూ నవ్వుతున్నట్లు కనిపించేది. ఆ నవ్వుని అర్థం చేసికోవలసిన పని ఎవరికీ ఏర్పడ లేదు. ఆ వింత నవ్వులో ఏదో అజ్ఞాత సందేశం ఉంది.

ఆ అస్థిపంజరంలో పై మాంసమున్నప్పుడు అందులో జీవనశక్తి ఉన్నప్పటి రోజుల్లో అది గూడా ఆనందంగా మనుషుల మధ్య కలిపి ఉండేదేమో.

ఆ క్లాసు విద్యార్థుల్లో ఒక భావ చిత్రకారుడున్నాడు. అతను ఆ ప్రొఫెసర్ చెప్పే పాఠాల్లో అంతగా శ్రద్ధ చూపించటంలేదు. ఏవేవో స్వప్నలోకాల్లో విహరించేవాడు. మనిషి జీవితం చివరికి ఇంతే కదా మరేవేవో ఆ అస్థిపంజరం గూర్చి ఆలోచించేవాడు.

ప్రొఫెసర్ దాన్ని గురించి గొప్ప లెక్చరిస్తున్నప్పుడు గూడా ఆ భయంకర నవ్వును గమనిస్తూ మౌనంగా ఉండేవాడు. ఆ అస్థిపంజరము పైపే చూస్తున్నదని దానిలో దుఃఖ ఛాయలు దాగివున్నవని అతని భ్రమ.

ఆ అస్థిపంజరం ఏమి చెప్పదలచు కుందబ్బా అని దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ రాత్రులు చాలావరకు నిద్ర పోయేవాడు కాదు.

ఫ్యాను గోలతోపాటు దాని గాలినుండి అస్థిపంజరం అరుపు వినిపిస్తున్నట్లున్నది. ఆ భయంకర ఒకరాత్రిలో పోయి తలుపు తీసాడు. అస్థిపంజరం లోనకొచ్చేసింది. అదిదప్పికతో ఎండిన తన నాలుకను బైటపెట్టినట్లుంది. ఆ: ఆమె ఏందుకేడుస్తున్నది? నువ్వు ఎవరవు? అన్నాడా యువకుడు.

అస్థిపంజరం అందుకు జవాబివ్వలేదు. ఏదో సన్నని శబ్దం వినబడింది. అందులోంచి 'మున్నీ' అని తన ముద్దుపేరు పిలుస్తున్నట్లుగా వినిపించింది.

నువ్వు నన్ను గుర్తుపట్టేవా? అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు.

అప్పుడా అస్థిపంజరం పళ్లు బైట పెట్టి వికృతంగా ఉన్న అది భయంకరంగా, పైశాచికంగా ఏమీ లేదు.

ఆ మాంసంముద్దను చూపి ఏవైతే సౌందర్యాన యనాలని మోహిస్తామో అవేమీ లేని అస్థిపంజరం పై చూస్తుండగనే మాంసము ఆవరించింది. తల మీద వెంట్రుకలొచ్చాయి కళ్లు బైటకు పొడుచు కొచ్చాయి. సిగలో వాడిపోయిన ముళ్ల గోరింత పూలున్నాయి. ఆమె ఒక స్త్రీగా మారిపోయింది. నల్లని లావైన శరీరము. కానీ ఇప్పుడు గూడా ఆ శరీరం లోపల ఉన్న అస్థిపంజరము స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది.

ఆమె తను చిన్నప్పుడు తనింటిలో పని చేసే మనిషి. తనూ, తమ్ముడూ 'సుబ్బి' అని పిలుస్తుండే వాళ్లు. అతను కొంచెం కొంచెంగా ఆమె గురించి తెలిపి కొంటున్నాడు. మంచం మీదనుంచి లేవబోయే ప్రయత్నంలో నున్న ఆ ఒక్క క్షణంలోనే సుబ్బి అస్థిపంజరంగా మారిపోయి చూస్తుండగనే కిటికీలోంచి ఎగిరిపోయింది.

సెలవుల్లో ఇంటికి వెళ్లాడు. ఒకరోజు....

అమ్మా! ఇంతకు ముందు సుబ్బి మనింట్లో పని చేసిందా ? !

ఎవరూ.... ఆ....ఆ ... అది లక్షల్లో ఒకటి అటువంటి పనిమనిషిప్పుడు దొరకదురా చిన్నప్పుడు నిన్ను పెంచి ఆడించింది అదేరా. నేను బ్రతికున్నంత కాలం ఇక్కడే వుంటాను. చచ్చిపోతే ఇక్కడేమట్టి చెయ్యండి అనేది.

మరి ఎందుకు వెళ్లిపోయింది ?

ఒకసారెమో బాగా జ్వరం వచ్చింది. నాలుగైదు రోజులిక్కడే వుంది. తర్వాత వాళ్లింటికి పంపించి వేశాం. ఆ జబ్బు చేసినప్పుడు కూడా ఇక్కడే ఉంటానంది

మరి ఎందుకుండనివ్వలేదమ్మా?

మున్నీ నువ్వేమి మాట్లాడుతున్నావురా. అది పొరుగింటిది. తల్లిదండ్రులున్నారు వాళ్లు ముసలోళ్లు అయిపోయారు. రోజులు గడుస్తం కష్టమైపోయిందంట.

అహా !

ఏంచేద్దామురా అది చాలా మంచిది, నువ్వు డాక్టరు కావాలని దాని ఆశ. అమ్మగారూ మున్నీని డాక్టరుని చెయ్యండి అని ఏప్పుడూ అంటుండేది.

జ్వరం ముదిరింది వాళ్ల నాన్నొచ్చి తీసుకు వెళ్తునప్పుడు కూడా నిన్నొకసారి ముద్దుపెట్టు కుంటానంది. నేనే ఒప్పు కోలేదు.

ఎందుకని ?

దానిది హీన జాతిగదరా. అదిగాక జ్వరం.

నేను నీకు జన్మనిచ్చినా అదేనీకు తల్లి ఆ జ్వరంలో గూడా మున్నీ! మున్నీ! అని కలవరించేది. ఆమె లేకుండా నువ్వు ఒక్కక్షణంకూడా ఉండే వాడివి గాదు నిన్ను చూడకుండానే చచ్చిపోయింది.

ఒక్కసారి ఆ ముసలివాళ్లు గుర్తుకు వచ్చారు. అమ్మ చెప్పుకుపోతుంది. ఆ పేదవాళ్లకు అది ఒకే ఒక కూతురురా. ఆ కూతురు జీతంతోటే వాళ్ల జీవితాలు గడిచేవి. అది చచ్చి పోయిన తర్వాత శవదహనానికి కూడా వాళ్ల దగ్గర డబ్బులు లేవు. పదిరూపాయలకు ఆ ఆసుపత్రిలోనే ఆ శవాన్ని అమ్మేశారు. తర్వాత అది మెడికల్ కాలేజికి పంపించుంటారు.

మున్నీ ఒక్కసారిగా వణికిపోయాడు.

సుబ్బీ అనే ఆ శవం ఖరీదు పది రూపాయలు అని అంది అతని నీడ.

'మున్నీ నువ్వు చదివి డాక్టరువి కావాలి' అన్న ఆ సుబ్బి మనోభిలాష ఎదురు చూస్తుంది. ఆమె ఎక్కువ రోజులు తన పాలన కొరకే గడిపింది. ఇప్పుడు కూడా తను చదువు కోవటానికి ఉపయోగ పడుతోంది.

—O—

ప్రశ్న

టి. బాలకృష్ణారెడ్డి
III B.Sc.

ఓ శుభోదయాన
అక్కడ ఉద్యాన వనంలో
వికసించిందొక పుష్పం
సుగంధభరితవాయువులతో
మత్తెక్కించింది తుమ్మెదలకు
ఇక్కడ ఫుట్‌పాత్‌పై
యోవన సామ్రాజ్యంలోకి
అడుగిడిందొక అభాగ్యయువతి
తుమ్మెదల ఝుంకారాలతో
పరవశించిందా పుష్పం
ఆకలి మంటల మధ్య
అలమటించింది ఈ ఎలజవ్వని
శరీర నైవేద్య సమర్పణతో
ఆర్ప గలిగింది జఠరాగ్నిని
ఆ పుష్పపారవశ్యానికి ఫలితం
ఓ మధుర ఫలం
ఈ పైశాచిక శరీర నైవేద్యానికి ఫలితం
అనాథ శిశు జననం

సతీసహగమనం

శ్రీ పావులూరి శివనారాయణ,
లెక్చరర్ M.A., M.Sc.

చనిపోయిన భర్త చితిపై భార్య సజీవ దహనమగుటను సతీసహగమనం లేక సతి యగుట అంటున్నాము. ఈ దురాచారం స్త్రీ పురుష వివక్షతకూ పక్షపాతవైఖరికీ పట్టం కడుతుంది. రాక్షసత్వానికి నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది.

ఈ దురాచారం ఆసియామైనర్, గ్రీకు దేశం, కొన్ని ఐరోపా దేశాలలోని ఆదిమ జాతులలో ఉన్నట్లు చరిత్ర చెబుతోంది. సతి ఆచారం వీరి నుండి భారత దేశంలో వ్యాప్తిచెందినదని చరిత్రకారుల అభిప్రాయం. క్రీస్తుకు పూర్వం నాల్గవ శతాబ్దినాటికి భారతభూమిలో సతి ఆచారం కలదని గ్రీకు చరిత్రకారులు ధ్రువపరచిరి.

అలెగ్జాండరుతో పాటు వచ్చిన అనిసిక్రుటస్ అను గ్రీకు చరిత్రకారుడు సతి అనే ఆచారం భారత దేశంలో క్షత్రియులలోనిదని వ్రాసెను. క్షత్రియులు యుద్ధభూమిలో మరణించినప్పుడు వారి భార్యలు పాతివ్రత్యమును కాపాడుకొనుటకు దుఃఖ పూరితమైన వైధవ్య జీవితము ననుభవించుట కంటె మరణమే మేలు అని యోచించి అగ్నిలోబడి ప్రాణములు వీడుచుండిరి. అంటి యోఛస్ తో ఖాత్రి యనురాజు యుద్ధముచేసి చనిపోయినప్పుడు అతని భార్య సహగమనం చేసెనని డయోరస్ అను గ్రీకు చరిత్రకారుడు వ్రాసెను. సిధియనుల నుండి భారతీయులు ఈ దురాచారాన్ని గైకొనినట్లు హెరిడోటస్ వ్రాతలవలన తెలియుచున్నది సిధియనులలో నొక తెగవారు నేటి రాజస్థాన్ రాష్ట్రంలో ఒకప్పుడు వలస వచ్చి స్థిరపడి రాజపుత్రులుగా ఖ్యాతి నొందిరని పాశ్చాత్య చరిత్రకారుల అభిప్రాయం.

బ్రహ్మపురాణం వ్యాస అంగిరసస్మృతులలో సతీసహగమన ప్రసక్తి ఉన్నది. మహాభారతంలో పాండురాజు భార్య మాద్రి సహగమనం చేసింది. కృష్ణుడు నిర్యాణం చెందినప్పుడు రుక్మిణి జాంబవతి మొదలగు భార్యలు చితిపై కెక్కి మరణించిరనీ, సత్యభామ మొదలగువారు హిమవత్పర్వతమునకేగి జీవిత శేషమును గడపినట్లు పురాణములనుండి తెలియనగును.

మరణించిన తమ భర్తను సహగమనం కారణంగా పరలోకంలో అతని భార్యలు పొందగలరనీ, అందువలన వారికి ముక్తి కలుగునను మూఢ విశ్వాసం స్త్రీలకు కలిగింపబడినది. క్రీస్తుకు పూర్వం 316వ, సంవత్సరంలో యూమెనెస్ గ్రీకు సైన్యంలో ఒక భారతీయ సైనికాధికారి యుద్ధంలో వధింపబడెను. అతని యిద్దరు భార్యలు సహగమనం చేయుటకు సిద్ధపడిరి. గ్రీకు సైనికులు సంతానవతియైన పెద్ద భార్యను సహగమనం చేయవలదని నివారించిరి. చిన్న భార్య సహగమన మొనర్చెను. పెద్ద భార్య కుపితయై జుట్టు విరియబోసికొని రోదించినది. తనకు నరకం ప్రాప్తించుననెడి మూఢవిశ్వాసమే యిందుకు కారణం.

రాజ్యాంగంలో నుడివిన జీవన హక్కులు ప్రాథమిక హక్కులు, మానవహక్కులు, స్త్రీ పురుషులందరికీ సమంగా వర్తిస్తున్నాయి. మనది మతవిరహిత లౌకిక ప్రజా స్వామిక దేశం. సతీసహగమనం నేటి నాగరిక ప్రపంచంలో ఎక్కడా గోచరించదు. రాజారామ మోహన రాయలు ప్రోత్సాహంతో 1929వ సంవత్సరంలో బెంటిక్ ప్రభువు గావించిన సతీసహగమన నిషేధ శాసనం యీ దురాచారానికి మన దేశంలో స్వస్తి పలికింది.

మానవతా దృష్టితో, హేతువాద దృక్పథంతో, మానవాభ్యుదయా కాంక్షతో సాంఘిక దురాచార నిర్మూలనకై, సంఘోద్ధరణకై పాటుపడిన సర్వతోముఖ సంఘ సంస్కరణ దీక్షాదక్షుడైన రామమోహనుని బాటయే యీ దురాచారాన్ని అంతం చేయుటకు ముఖ్యతరణో

పాయం. ఇటీవల రాజస్థాన్‌లో రూపకన్వర్ గావించిన సతీ దురాచారం వర్తమాన భారత దేశంలో స్త్రీ విద్యావ్యాప్తికి, ప్రజలలో సంస్కరణాత్మక దృక్పథం పెంపొందవలసిన అవసరాన్ని సూచిస్తుంది. భారతీయ సంస్కృతికి, వైదిక ధర్మానికి కళంకమైన సహగమన నిర్మూలనకై యిటీవల పార్లమెంటు రూపొందించిన సహగమన వ్యతిరేక చట్టం రాజకీయ కశ్మలానికి, కల్మషానికి గురి కాకుండా చూడవలసిన బాధ్యత భారత పౌరులందరిపైనా ఉంది.

మతాధిపతులూ, విజ్ఞులూ, ప్రాజ్ఞులూ, దార్శనికులూ ఏకకంఠంతో నిష్కర్షగా సహగమన దురాచారాన్ని నిరసించాలి. రాజ్యాంగంలో పొందుపరచబడిన మానవ విలువలు, సూచించబడిన అభ్యుదయ మార్గాలు, వక్కాణించబడిన ఆదేశసూత్రాలు సఫలీకృతం కావాలంటే మతమౌఢ్యాన్ని, మూఢనమ్మకాలను సమాజం నుండి పారద్రోలాలి. సహేతుక మతవిజ్ఞానాన్ని, మతసామరస్యాన్ని, హేతు దృష్టిని, తార్కిక వివేచనను, సత్యాహింసలను సంఘంలో వర్థిల్ల చేయాలి.

—: 0 :—

వి ద్య

డి. మల్లికార్జునరావు
బి.యస్సీ (ద్వితీయ)

నిన్ను చూసిన మొదటి క్షణం,
నేనాశ్చర్య పోయానన్నది నిజం.
ఓనామాలు దిద్దిన తొలి క్షణం,
వణికింది నా చేతి కలం.

నీ ఆలయాన్ని చూచిన మొదటి క్షణం
నేను భయపడ్డానన్నది నిజం నిజం.
నీలో ఉన్నది అపారమైన ధనం,
అది తెలుసుకోలేనిది నా చిన్నతనం.

నేడు కాలంతో మారింది తరం,
దానితో పాటు మారింది నా అంతరం.
నీలో కొంత భాగాన్ని చేసుకున్నా
కైవసం,
అయినా తీరలేదు నా నీ దాహం.

అనుకున్నాను నిన్ను చేసుకోగలనని
సొంతం,
కానీ తెలుసుకున్నాను నీకు లేదు అంతం.
నీవు .... విద్య వి
నేను .... విద్యార్థి ని

"కాలుష్యం"

రామిరెడ్డి భవసం
తృతీయ బి.యస్.సి.,

కాలుష్యం! కాలుష్యం! కాలుష్యం 4, 5 దశాబ్దాల క్రితం ఈ పదానికి అంతగా ప్రాముఖ్యతలేదు. ఈనాడు భూగ్రహమంతా కాలుష్యముతో చెలరేగిపోవుచున్నది. కారణము అదిఅంతా మన అసమర్థత. ఎందరో అమాయక ప్రజలు కాలుష్యము కోరల్లో ప్రాణాలు కోల్పోవుతున్నారు.

కాలుష్యాలలో మనము చెప్పుకోదగ్గ ముఖ్యమైనది వాతావరణ కాలుష్యం, నీటికాలుష్యం, ధ్వని కాలుష్యం, ఆహారపదార్థాలు రేడియో ధార్మికత మరియు రసాయనాల విషతత్వము.

పై వాటిలో ముఖ్యమైన రసాయనాల విషతత్వము రేడియో ధార్మికత గురించి తెలుసుకుందాం.

రసాయనాల విషతత్వము

1950 లో ప్రపంచములో 7 మిలియనుల టన్నుల రసాయనాలు ఉత్పత్తిచేస్తే, 1970లో వీటి ఉత్పత్తి 60 మిలియనుల టన్నులకు పెరిగింది. ప్రస్తుత అంచనాల ప్రకారము 1986 వ సం॥నికి 300 మి॥కు చేరుకొన్నది అని అంచనా అయితే 1970 లో ఉత్పత్తి అయిన రసాయనాలలో 20 మిలి॥ల టన్నులు వాతావరణములో కలిసిపోయినవి. ఇలా రసాయనాల ఉత్పత్తి పెరుగుతూ పోతుంటే వాతావరణములోనికిచేరే రసాయనాల శాతం కూడ పెరిగి కాలుష్య సమస్య పెరిగిపోతూ ఉంటుందన్నమాట.

"బెంజోపైరిన్ (Benzo Pyrine) వినైల్ క్లోరైడ్" (Vinyl Chloride) "బెటనాసైల్" (Betanacyle), "ఎమీన్" (Amine) వంటి రసాయనాలు వాతావరణములో కలిసిపోతే "కాన్సర్" (Cancer) వ్యాధిని వ్యాపింపచేస్తాయి. 'యాస్‌బెస్టాస్' వంటి పదార్థాలు కాన్సరుకు మూలబీజాన్ని వేస్తాయి.

జుట్టుకు రంగు వేసుకొనేవారు జుట్టు నల్లగా కన్పిస్తున్నదని ఆశతోవాడే రసాయన పదార్థాలు (Chemicals) కూడ అతి భయంకరమైన రసాయనాలే. ఇవి పరిసరాలకు కాలుష్యాన్ని అంటకట్టడంతో ఆగక రంగు వేసుకున్నవారికికూడ కాన్సరువ్యాధి వచ్చే అవకాశము ఉన్నది.

కలరా ఉండలు (Naphthalene) ను 'పారా డైక్లోరోబెంజీన్' అనే క్రిమిసంహారకాలను దుస్తులను పాడైపోకుండా వాడతాము. అయితే ఎర్ర కణాలు తక్కువగాయున్నవారు కలరాఉండలమధ్యన యున్న దుస్తులు ధరిస్తే "ఎనిమియా" (Anemia) వ్యాధికి గురి అవకాశము యున్నది. బొద్దింకలు, చీమలు, ఈగలు, ఇంట్లో విచ్చలవిడిగా తిరుగుతూయుంటే అందుకు విరుగుడుగా "డైక్లోరోబెంజీన్" వంటి క్రిమి సంహారాలను కొన్ని చల్లుతాము. అయితే ఈ కీటకాలు చనిపోవడముతోపాటు (Dichloro Banzene)వాయువులు ఇంటినిండా ఆవరించి కాలేయము పాడైపోవడము. స్త్రీలకు ఋతుక్రమములో మార్పులు జరగడము సంభవిస్తుంది.

సిగరెట్ కాల్చేవారు ఎంతో ఆనందముగా పొగని గాలిలోకి వదులుతూ, తోటివారికి కాలుష్యమును పంచిపెట్టడముతో పోటీ పడుతున్నారు. అంటే వారు సిగరెట్ కాలుస్తూ తమ ఆరోగ్యమును పాడుచేసుకొనే పాటు ఇతరులకుకూడా హానిచేయుచున్నారన్నమాట.

ఈ మధ్య చాలామంది మత్తుపదారాలకులోనై తమ భావి జీవిత కాలాన్ని వృధా చేసుకుంటున్నారని ఈనాడు కన్పిస్తున్నది. ఈ మతుపదార్థాలు ఎక్కువగా ఇతర దేశాలలో లభ్యమవుతున్నాయి. కాని మన India లో కొంతమంది తమ సొంత లాభార్జితంకోసం

మత్తుపదార్థాల మొక్కలను పెంచుతూ, నేటియువకులు కూడ వాటికి బానిసలు అయ్యేటట్టు చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం ఇటువంటివిషయాలపై కఠినచర్యలు తీసుకోవాలి.

ప్లాస్టిక్ వాడకం ఈనాడు విపరీతముగా పెరిగిపోతున్నాయి. కొందరు ప్లాస్టిక్ డబ్బాలలో పచ్చళ్ళు పెడుతుంటారు. ఇదిచాలా హానికరం. ఎందుకంటే (Plastic) ప్లాస్టిక్ డబ్బాలను తయారుచేయునపుడు నాసిరకం రసాయనాలు వీటిలో కలియుట వలన, ఆ డబ్బాలలో దాచివున్న పచ్చళ్ళుతిని చాలమంది చనిపోవుచున్నారు.

సౌందర్య సాధనాలుకూడ కాలుష్యాన్ని, అనారోగ్యాన్ని ప్రజలకు అందజేయడములో పోటీపడుతున్నాయి. మనం సాధ్యమైనంతవరకు "కాస్మోటిక్స్" (Powders &creams) వాడటము ఆపి వెన్న, మీగడ వంటి సహజ సౌందర్యాలను వాడడము మంచిది.

నైలాన్ పాలిస్టరు వంటి బట్టలు కృత్రిమంగా ప్రయోగాలతో రసాయనాల సహాయముతో తయారు చేయుదురని మనకు తెలుసు. ముఖ్యముగా "పెథాస్నైటుల్ని" కలిగియున్న దుస్తులను ధరిస్తే అనేక వ్యాధులు రావడమునకు అవకాశముంది. ఇటువంటి యరసానాల పదార్థాల విషయములో తగినన్ని జాగ్రత్తలను తీసుకొన్ననాడే కాలుష్యంను నివారించవచ్చు.

రేడియో ధార్మికత

1945వ సం॥లో అమెరికా, జపాన్ దేశములోని "హిరోషిమా, నాగసాకి" నగరాలమీద ఆటం బాంబు వేసి ఎంతోమంది ప్రజల ప్రాణాల్ని బలిగొన్న విషయం మనకు తెలిసినదే. ఇలా కావడమునకు కారణం రేడియో ధార్మిక పదార్థాలే. శక్తినిమలకొరత దృష్ట్యా కొన్ని దేశాలు అణుశక్తిని ఉపయోగించుకోవాలన్న ప్రయత్నముగో యున్నాయి. రేడియో ధార్మిక పదార్థాల సహాయముతో ఉద్భవించే అనేక శక్తి మనకు అనేక రకాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. రేడియో ధార్మిక కిరణాలు సోకగానే మనశరీరంలో జీవకణాలను నశింపజేస్తాయి వీటివల్ల చర్మం పాడైపోవడము, వ్యాధి నిరోధకశక్తి తగ్గడము, కాన్సరు రావడము etc వీటి ప్రభావమువల్ల సాధ్యపడుతుంది. అందువల్ల రేడియో ధార్మిక పదార్థాలు వాడే సంస్థలు అనేక జాగ్రత్తలు తీసుకోకపోతే అనేక తరాలవారు వీటి ప్రభావాన్ని భరించవలసి ఉంటుంది. ఇటీవల జరిగిన చర్చలో అగ్రరాజ్యాల అధినేతలు అయిన "గోర్బచేవ్", "రీగన్" అణు ఆయుధాల నిర్మూలన అనే అంశము మీద సంతకాలు చేసారు. వీటివల్ల ప్రపంచశాంతి, పురోగాభివృద్ధి సాధిస్తాయన్న విషయము చెప్పడం అతిశయోక్తి కాదు.

ప్రకృతి అనేది మనకు ఒక వరము అని, ప్రతి ఒక్కరు గుర్తించి ప్రకృతిని పరిరక్షించుకుంటూ పోయిననాడే ఈ కాలుష్యాలు అనేది ఈ భూమిమీద ఉండనే యుండవు ప్రపంచములో అన్నిదేశాలు వీటి గురించి అనేక జాగ్రత్తలు తీసుకోవలిసిన అవసరం ఎంతయినాఉంది. సభలు సమావేశాలు జరిపి ప్రభుత్వాలు కాలుష్య విషయాలలో (ముఖ్యముగా ఫ్యాక్టరీలు) కఠిన మయిన చర్యలు తీసుకొన్ననాడే ఈ ప్రకృతి అనేది యుంటుంది. అందుకే ''Aworld Character for Nature Have Been Evolved'' అని పెద్దలు అన్నారు.

***

ధర్మం

-ఎ. రమేష్
AP—33

తీపి రసం కోసం చెరకును చివరిబొట్టుకై
పిండి పిప్పిచేయు వ్యాపారి-

ఇచ్చేవాడి నుంచి వచ్చేవరకు పిండుటే
నేటి ధర్మం

नयी पीढी का उत्तरदायित्व

ए॰ बदरी
सं॰ 317
बी॰ कॉम

हमारी सामाजिक समस्याओं में दहेज एक गंभीर समस्या है। आज हमारे देश में दहेज प्रथा ने बीभत्स रूप धारण कर लिया है। आये दिन हम यह समाचार सुनते रहे हैं कि "सास ने बहु को जला दिया", "पति ने अपनी पत्नी को मार डाला" आदि। इन समाचारों का प्रमुख कारण समाज में व्याप्त दहेज प्रथा ही है। इस प्रथा के इस प्रकार उग्र रूप धारण करने के क्या कारण हैं? इस मामले में पुरूषों और विशेषकर नवयुवकों का उत्तरदायित्व कहाँ तक है? आइये जरा हम इस पर गौर करें।

दहेज प्रथा को एक कुप्रथा का रूप देने में पुरूषों के अलावा स्त्रियों तथा समाज का भी हाथ रहा है। आज हमारे समाज के लिए यह प्रथा एक बडा अभिशाप बन गया है। इस प्रथा के विरूद्ध कानून बन जाने के बावजूद किसी न किसी रूप में यह प्रथा चली आ रही है। इस कुप्रथा की चँगुल से नयी पीढी को मुक्त करना हमारा फर्ज है। देश के सारे नवयुवकों को कमर कस कर आगे बढना है। शिक्षित नवयुवकों को इस प्रथा का खुले आम विरोध करना चाहिए। नवयुवतियों का भी यह कर्तव्य है कि वे इस कुप्रथा का विरोध करें।

मगर आज हमारे समाज में दहेज प्रथा के प्रचलन के पीछे नारी का भी हाथ वही परोक्ष रूप से दहेज प्रथा का समर्थन करती है। आज हमारे समाज़ में माताएँ अपने बेटों की शादी में दहेज लेना प्रतिष्ठा की बात समझती हैं। प्रतिष्ठा की इस भावना ने दहेज के रूप को बिगाड दिया। माता-पिता अपनी सम्पत्ति का हिस्सा बेटों के साथ बेटियों को नहीं देते हैं। अतः कुछ स्त्रियाँ भी इस प्रथा का समर्थन करती हैं। उनका इरादा है कि वे किसी न किसी रूप में सुखी जीवन बिताने के लिए धन-गहनें आदि प्राप्त करें। इस प्रकार इस समस्या के लिए स्त्रियाँ और पुरूष दोनों समान रूप से उत्तरदायी हैं। यदि कोई आदर्श पुरूष दहेज न लेने के लिए संकल्प करें तो लोग उसे घृणा की दृष्टि से देखने लगते हैं।

दूसरी ओर इसी कुप्रथा के कारण समाज में माता-पिता अपनी लडकियों को एक बोझ समझते हैं। बहुधा वे भले-बुरे की बात सोच ही नही सकते हैं। सरकार ने इस प्रथा के विरुद्ध कई कानून बनाये। परन्तु समाज के युवक-युवतियों की मदद के बिना इसका सफल होना असंभव है। सच बात तो यह है कि सर्वप्रथम स्त्रियों को ही कदम उठाना है। माताएँ अपने पुत्रों के लिए दहेज न लें। युवती को यह घोषित करना चाहिए कि जो बिना दहेज शादी करते हैं, वह उसी से शादी करने को तैयार है। क्योंकि दहेज के कारण ही वैवाहिक जीवन का सुख नहीं मिलता है। कन्या को योग्य वर नहीं मिलते और न ही युवक को योग्य वधु की प्राप्ति होती है।

अंत में युवकों के लिए मेरा संदेश है कि वे सिर्फ बातों से इस भीषण समस्या का समाधान नहीं कर सकते। इस नयी पीढी के युवक-युवतियों को एक साथ मिलकर समाज के कल्याण के लिए ठोस कदम उठाना चाहिए। सतत प्रयत्न से ही दहेज प्रथा के निर्मूलन में वे सफलता प्राप्त करेंगे और तभी भारत माता प्रसन्न होगी।

चुटकुला

संजय संघी

एक दिन एक लडका अपने पिता से कहता है,

"डैडी, मैंने मम्मी से सौ रूपया माँगा,
तो मम्मी ने मुझे 50 पैसे दिये "

पिता : क्या करूँ बेटा, आज-कल का जमाना ही ऐसा है।
तू स्कूटर माँगेगा तो तुझे साइकिल मिलेगी,
साइकिल माँगेगा तो तुझे पैदल चलना पडेगा।

बेटा : डैडी, मैं समझ गया।

पिता : क्या समझा ?

बेटा : मैं अपनी शादी में दुल्हन के बदले अपनी सास माँगूँगा।

राहें

करीब चार बजे शाम का समय था। मैं मेरिस स्टेला कॉलेज के पास पहुँचा ही था कि दुर्घटना-ग्रस्त हो गया। मेरी सांसो(स्वांसो) का तार झनझना उठा। दिल से दिल का और उसकी नजर का मेरी नजर से टकराव।

इसी दुर्घटना ने मुझे सोचने-विचारने को मजबूर कर दिया। कॉलेज की जिन्दगी भी अजीब जिन्दगी है। सुबह से शाम क्लास मे बैठे रहना और भाषण सुनते रहना। इस समय तो मस्ती मारना चाहिए।

बात उस समय की है जब हम लडके-लडकियाँ साथ पढते थे। मै आइ·ए· मे था। जब भी क्लास जाते थे, माला को देखे बिना मन ही न भरता था। क्या सुन्दरता थी उसकी - भोली-भली आखे, झूलता हुआ मैक्सी, ऊपर से लटकता नीला दुपट्टा - मानो ये दुपट्टा, दुपट्टा नही नीला आसमान और लटकते तारे हैं।

द्वितीय वर्ष का अंत निकट था। हमे परीक्षा की तैयारी करनी थी। ठीक इसी समय पिताजी इस दुनिया से विदा हो गये। तब मै डगमगा गया था। सोचा पढाई बन्द कर दूँ। लेकिन भाइयो का सहारा मिला और मै आई·ए· समाप्त करने मे सफल रहा। फिर भी मेरे सामने बहुत बडी चुनौती थी। एक ओर ये रग-भरी दुनिया बेबस मुझे अपनी ओर आकर्षित कर रही थी, तो दूसरी ओर एक साधू-सन्यासी का जीवन, याने एक येसु-समाजी का जीवन।

आज मैं अंतिम चरण में था। मेरे सामने दो रास्ते थे। एक समाज मे प्रवेश के लिए बी·ए· रोक देना था और रंग-भरी दुनिया को भूल जाना था चाहे दूसरी ओर समाज छोडकर रंग-भरी दुनिया मे प्रवेश कर जाना था।

मैं एक येसु-समाजी फादर को करीब से जानता था। वह एक विदेशी था। उसकी जिन्दगी भी अजीब थी। उसने अपना सब कुछ घर-परिवार, माँ-बाप, भाई-

बहन, सगे-संबधी, रिश्तेदार इत्यादि सब कुछ छोड दिया था और भारत जैसे गरीब देश में मिस्टर-इण्डिया बन गया था। उसका जीवन बिलकुल साधारण सा था। पहनना-ओढना, खाना-पिना सब कुछ साधारण था। लेकिन उसका जीवन सेवा-परायण का जीवन था। किसी भी समय सहायता के लिए पहुँचने पर "न" नहीं कहता था। दुःख की बात कि आज वे इस दुनिया मे नहीं रहे। उन्होने अपना सारा जीवन ही समाज की सेवा में सपर्पित कर दिया था। जिन्दगी के अंतिम सांस लेने तक उसने लोगों की सेवा की।

अगर उसने शादी की होती, तो शायद इतना कर पाना संभव नहीं था। चूँकि शादी के बन्धन में उसका जीवन शायद सिर्फ एक छोटा परिवार तक ही सीमित रह जाता अथवा पति-पत्नी के बीच ही सिमट कर रह जाता। मरने के बाद भी शायद कुछ ही लोग उनका क्रिया-रसम समाप्त कर देते। शायद, पत्नी, बाल-बच्चे और कुछ लोग उसके लिये ऑसू बहाते। लेकिन आज सारी दुनिया उसके लिये ऑसू बहा रही है। सारा संसार ही उसका परिवार बन गया है। अजीब थी उसकी जिन्दगी। महान पुरूष ठीक ही कहते हैं :-

"मरनो भले विदेश, जहाँ न अपना कोय।"

याने विदेश में मरना ही भला है जहाँ अपना कोई नहीं है। लेकिन फिर भी मरने पर सारा संसार ही अपना परिवार हो जाता हैं। सब लोग उसके हो जाते है, और वह सबका हो जाता है।

आज मुझे भी इसी महान व्यक्ति की जिन्दगी अपनी ओर आकर्षित कर रही है। लेकिन मैं नहीं जानता कि किस ओर मैं अपना कदम बढाऊँ। मेरा दोस्त रवि कहता है - छोडो यार साधु-सन्यासी का जीवन, यह येसु-समाजी फादर बनने का सपना। इससे क्या मिलेगा। तुम तो एक अच्छे खिलाडी हो। तुम्हे तो नौकरी मिल ही जाएगी। फिर नीरू से शादी कर लेना। तुम्हारे अन्य खिलाडियों को देखो, वे अच्छी नौकरी पर है। उन्हे तो अब सिर्फ बीबी की चिंन्ता है और कुछ नहीं। उसके जाने के बाद आज मुझसे कुछ अजीब ही सवाल करते जा रहा था। रवि असीमा का भी नाम ले मै पुनः दहेज पर सोचने को मजबूर था।

शायद दहेज के कारण ही पति-पत्नी का जीवन सुखमय नही हो पाता है। लोग तो पैसा या धन से शादी करते है। इसमे सच्चा प्यार नही पाया जाता है, जिससे पति-पत्नी अलग हो जाते है। खैर मेरा रास्ता अलग है और नीरू का अलग।

प्यार की पहचान तो तब होती है जब दो प्रेमी एक दूसरे से कुछ दिनो के

लिए अलग हो जाए, बिछड जाएँ। मै ने उसे खत लिखकर शुभ-कामनाएँ भेजी है। शायद उसे यह ग्राह्य होगा।

नीरू, तुम्हारा जीवन सफल हो, सदा आगे ही बढते जाओ। खुदा से दुआ करूंगा, जब जब तुम याद आओगे। सकट से तू मत डरना। नैया तुम्हारी आगे बढती रहे, खुदा ही तेरा सहारा बने, जब जब तुम पुकारोगे।

गर कभी याद तुझे आये, करना दुआ तू मेरे लिए,
मै न डगमगाऊँ राहो में, खो जाऊँ सदा मसीह सेवा में।

रह नहीं पाया मैं तेरे काबिल चूँकि मेरा दिल गुनाहों से भरा है। शायद मैं ने वफाई की है तुम से, न देकर साथ तेरी राहों में। खिला नहीं सका तेरे सपनों की कली और सजा भी न सका तेरी डोली। नीरू, हो सके तो मुझे क्षमा कर देना। तुम्हारा सोनू भी तुम्हें क्षमा कर देता है। रूक जाना मत तुम कही हार के, काँटो पे चल कर मिलेंगे साये बहार के। क्योकि जीवन एक चुनौती है। चलते ही जाना ही जिन्दगी है और रूक जाने का नाम ही मौत है। जो दिल का धनी है, वही सबसे बडा धनवान है। मनुष्य को क्या लाभ यदि वह सारा संसार ही अर्जित कर ले किन्तु अपनी आत्मा गवाँ दे।

जिस दुर्घटना ने मुझे तुमसे मिलाया था, उसी दुर्घटना ने मुझे आज सुन्दर मार्ग चुनने मे मदद की है। जिन्दगी के और भी हैं राहें। तुम सदा खुश रहना। खुदा तेरा साथ है। तू भी मेरे लिए खुदा से दुआ कर देना कि मेरा साधु-सन्यासी का जीवन सफल हो।

प्यार एवं शुभकामनाओं सहित,

तुम्हारा,

सोनू

- जेबी, बी॰ए॰
तृतीय वर्ष

भटकता राही

अगुस्टिन एक्का
बी॰ए॰ ,द्वितीय वर्ष

मैं उदास जीवन राहों पर,
भटक रहा हूँ इधर-उधर,
काँटों वाली राहें हैं सम्मुख,
हाय मैं जाऊँ किधर।

बचपन में मैंने हर पल,
आनन्द लूटा कलियों से,
किन्तु दु:ख पडी आज बीच में मेरे
हाय, हो गया बिलकुल अकेला हूँ मै

अब विचलित मैं अकेला सागर में
जिसका न है कोई थाह,
थककर पड गया हूँ शिथिल,
हाय, हो गया बिलकुल बेसहारा हूँ मैं

फिर भी आशा का दीप जलाकर,
जीवन की गाडी चलाता पथ पर,
शायद मिटेगी अंधियारी एक दिन,
यही खुद को देता दिलासा हर दम

कल की तीव्र अभिलाषा में,
आज के हर पल को भोगता हूँ मैं,
जीवन की जीवित लाश उठाकर,
अपने किस्मत को हरपल कोसता हूँ मैं।

मुझ उदास विचलित राही को,
शायद यह जिन्दगी एक समझौता है,
जो मेरा जीने का है मुख्य आधार
क्या बना पाऊँगा उसे अपना मित्र एकलौता।

कैसा प्यार

- जीनि तारा
बी. ए. द्वितीय

शनिवार का दिन, सुबह का समय, घर में प्राय: सब व्यस्त हो जाते हैं। पापा को ऑफिस जाने की मम्मी को नाश्ता बनाने की और मुझे कॉलेज जाने की जल्दी रहती है। लगता है सब एक दूसरे को पीछे छोड देने की होड में लगे हों। मेरी छोटी बहन अनु भी कॉलेज जाती है पर उसे शनिवार को छुट्टी रहती है। घर में बस वही बडे आराम से रहती है। कभी बेड में पडी रहेगी और कभी मम्मी के आग्रह करने पर नाश्ता बनाती है। आज खाने की टेबल पर अनु नजर न आई। मैंने मम्मी से पूछा कि अनु कहाँ है? मम्मी ने इतना बताया कि वह स्टेशन गई है। इतने सवेरे स्टेशन जाने की क्या जरूरत? मैंने मम्मी से कहा कि अनु हद से ज्यादा बढती जा रही है। उसके व्यवहार से लगता है कि वह समय से पहले ही जवान हो गई है। मम्मी हरदम अनु का पक्ष लेती रही। उसने आज भी यह कहते हुए टाल दिया कि बेटा वो अभी बच्ची है, जब सयानी हो जायेगी तो सब समझ जायेगी। मुझे सुनकर बहुत बुरा लगा। मम्मी पापा अपने कामों में इतने व्यस्त रहते हैं कि बच्चों की कोई खबर नहीं लेते। मैं बेचैनी से शाम होने की राह देखने लगा।

रात को खाने की मेज़ पर मम्मी एवं अनु बैठी मेरा इन्तजार कर रही थी। पापा कहीं बाहर गए हुए थे। अनु चुपचाप थी। जब किसी ने खाते समय बातें शुरू न की तो मैं ही पूछ बैठा -

"क्यों अनु, स्टेशन किसी सहेली को बिदाई देने गई थी क्या?"

"जी हाँ, मेरी क्लास मेट है, वो घर जा रही थी"

उसने छोटासा उत्तर दिया।

"क्या मैं पूछ सकता हूँ कि तू किस सहेली को सी ऑफ करने गई थी"

मैंने व्यंग से कहा।

"नीलू और उसका भाई राजू घर जा रहे थे, सो गई थी"

उसने संकोच से कहा क्योंकि नीलू के साथ राजू का होना दूसरी ओर संकेत करता है।

"मुझे तो लगता है, तू नीलू के कारण नहीं परन्तु राजू से मिलने के लिए गई थी। क्यों, सच है न "

"देखो न मम्मी, भैय्या क्या कह रहे हैं।" उसने मम्मी का साथ लेना चाहा।

"मम्मी को बीच में लाने की जरूरत नहीं अनु। मैं यह जानना चाहता हूँ कि राजू तेरा क्या लगता है। मैंने कई बार तुझे उसके साथ देखा है।"

अनु की नजरें झुक चुकी थी। उसे कुछ नहीं सूझ रहा था कि बातें कैसे शुरु करे। मुझे लगा कि वो कुछ कहना चाह रही है पर कह नही पा रही है। फिर साहस करके वह गिलास को हाथ से खोलते हुए कहने लगी - बीते साल मैंने राजू को रक्षा बन्धन के दिन राखी बान्धी थी। इसके बाद से हम सदा मिलते रहे। कभी पार्क में कभी सिनेमा घर में। राजू मुझसे प्यार करता है और मैं भी उससे प्यार करती हूँ। मुझे अपने पर भरोसा है। मैं उसके बिना जी नहीं सकती मम्मी। इतना कहकर वो मम्मी की गोद में सिर रखकर रोने लगी। मम्मी को कुछ नहीं सूझ रहा था कि अनु को गाली दे या प्यार करे। मम्मी उसे चुप करने लगी। मैं भी कुछ देर तक चुप रहने के बाद उसे समझाने लगा - "देखो अनु, राखी और प्यार एक साथ नहीं चल सकते। तुमने उसे भाई मानकर राखी बांधी थी। अब प्रेमी समझकर उससे प्यार करने लगी । तुम बहुत भोली हो। तुम्हें तो ये भी मालूम नहीं कि प्यार क्या होता है। देखो अनु! अभी तक कुछ नहीं बिगडा है। सोच समझकर आगे बढो। मैं तुम्हे रोकूंगा नहीं, हाँ इतना जरूर कहूँगा कि समय के साथ-साथ इन्सान के चेहरे बदल जाते हैं। पता नहीं, तेरा राजू भी कल बदल न जाय। उस समय तुम कहीं की न रहोगी। आज की खुशी के लिए कल को गोली मत मारो अनु। आज तो गुजर जायेगा रोज की तरह, पर कल आता रहेगा, न जाने कब तक ....".

"लेकिन राजू मुझे धोखा नहीं दे सकता"

"ठीक है अनु, चलो हम भी मान लेते हैं पर, तुम किस बात की गारंटी देकर कह रही हो कि वह तुझे छोड नहीं सकता। तुम यह सब भावनाओं में बहकर कह रही हो। जीवन को परखो। जीवन सच्चाई का नाम है। भावनाऐं जीवन में साथ नही देती - वहाँ तो वास्तविकता और सच्चाई होती है। तेरे सारे सपने, ख्वाब

अच्छे लगते हैं, पर पता नही सुबह होते ही ये सारे सपने दिन के उजाले में बिखर न जाय। कौन, कब, किसका साथ छोड देगा, कुछ पता नही चलता अनु।"

मम्मी टेबल छोडकर जा चुकी थी। अनु को भी। मैंने इतना कहकर सोने भेज दिया कि जो भी करना है, सोच समझ कर करना। मम्मी।पापा को कही इतना गहरा दु:ख न लगे कि इस बुढापे में वे यह सदमा सह न सके। अपनी कलाई पर नजर डाली तो बारह बज चुके थे। नींद बहुत दूर थी। दिल में बार-बार एक ही बात गूंज रही थी कि राखी का पर्व। जो भाई-बहन का त्योहार है, किस कदर गिर चुका है। पर्व के नाम पर प्रेम का नाटक खेला जा रहा है। राखी के धागे किसी की कलाई पर नहीं, दिल पर बांधे जा रहे हैं।

वाह रे समाज - देख तेरी दशा, इतना पवित्र त्यौहार बदनाम हो रहा है, तेरे ही लोगों द्वारा।

चुनौती

जीवन की मुस्कान बनो तुम,
फूल खिला दो क्यारी-क्यारी,
नयी सफलता के सुमनों से
महके जीवन की फुलवारी।

प्रेरणा मन में संजोए
आँधियों में नाव खेना
चिराग बनकर जहाँन को
उसे तुम रोशनी देना।

चाँदनी जब जब आएगी
मेरी याद दिलाएगी,
यादों में भी चला करना
तुम जग को रोशनी देना।

पी. नेलसन
बी. ए. द्वितीय वर्ष

महादेवी की महानता

पी॰ केशव कुमार
बी॰ एस॰ सी॰ - तृतीय वर्ष

हिन्दी साहित्य में श्रीमति महादेवी वर्मा का व्यक्तित्व अत्यन्त प्रेरणास्पद, प्रतिभाशाली और आकर्षक तथा गरिमामय है। गद्य और पद्य के लेखन में समान रूप में शीर्षस्थ स्थान पानेवाले रचनाकारों में महादेवी जी का नाम सर्वश्रेष्ठ है।

श्रीमति महादेवी का जन्म सन् 1907 में उत्तर प्रदेश के फारूखाबाद नगर में एक सुशिक्षित परिवार में हुआ था। उनकी प्रारंभिक शिक्षा इन्दौर और भागलपुर में हुई। बाल्यावस्था में ही उनका विवाह हुआ। लेकिन दुर्भाग्यवश अल्पायु में ही उन्होंने पति को खो दिया। उसके बाद उन्होंने अपना सारा समय पढाई में बिता दिया। प्रयाग विश्वविद्यालय में पढकर उन्होंने संस्कृत में एम॰ ए॰ की डिग्री प्राप्त कर ली।

महादेवी जी ने हमेशा राष्ट्रीय कार्मों में योगदान दिया। वे उत्तर प्रदेशीय सरकार द्वारा निर्वाचित विधान परिषद की सदस्या रहीं। भारत सरकार ने उनको पद्म-भूषण से अलंकृत किया। साहित्यिक प्रतिभा के कारण ही आपके "यामा" नामक काव्य-कृति को सन् 1983 में ज्ञानपीठ पुरस्कार प्रदान किया गया। "अतीत के चलचित्र व श्रृंखला की कडियाँ" आपकी गद्य की प्रमुख रचनाएँ हैं। प्रारंभ में महादेवी जी सूर, तुलसी और मीरा के भावुक पदों से प्रभावित होकर ब्रजभाषा में रचनाएँ करती थी। उसके बाद उन्होंने खडी बोली को अपनाया।

महादेवी छायावाद और रहस्यवाद की प्रमुख कवयित्री है। उनके काव्य में आशा, निराशा, मिलन, वियोग तथा प्राकृतिक बाधा स्पष्ट रूप से दिखाई पडती है। वह मानव जीवन की वेदना की गायिका है। करूणा ही उनकी चिरसंगिनी है। उनकी कल्पना में मधुरता, सरसता, पीडा, करूणा तथा वेदना का समिश्रण है, जैसे :-

मैं नीरभरी दुःख की बदली,
स्पंदन में चिर स्पंद बसा,
क्रंदन में आहत विश्व हँसा।

महादेवीजी की रचनाओं में अद्वैतवाद तथा बौद्ध दर्शन का स्पष्ट प्रभाव है, एक भावचित्र :-

तुम सो जाओ मैं गाऊँ,
मुझको सोते युग बीते,
तुझको यों लोरी गाते,
अब आओ मैं पलकों में
स्वप्नों की सेज बिछाऊँ।

छायावाद और रहस्यवाद दोनों का ही उन्होंने एक दूसरे का पर्याय माना है। उनका कहना है कि ज्ञान से जिस दार्शनिक शक्ति की प्राप्ति होती है, वह हृदय के माध्यम से अनुभव की जाती है और तब रहस्य-भाव की सृष्टि होती है।

महादेवी जी की शैली भावात्मक गति शैली है, वह सर्वत्र कोमलता और मधुरता लेती हुई आगे बढती है। भाषा में अनेक सारतत्व छिपे हुए हैं। प्राकृतिक सुन्दरता के वर्णन में अति क्लिष्ट संस्कृत शब्दों का प्रयोग करते हुए रसवर्षा साहित्यिक जीवनमें प्रदान करती रहती है। सन् 1987 के अक्तूबर से आप हमारे बीच में नहीं है लेकिन आपके गीत भावी कलाकारों का मार्गदर्शक है।

शायरी

चाँद को मिले चाँदनी तो
सितारों को कौन पूछे?

भाई को मिली भाभी तो
बहन को कौन पूछे?

दिल बहलाने के लिए
कोई चीज चाहिए,

आप नहीं तो सही
आपकी तस्वीर चाहिए।

- संजय संघी

9A-95
95-96

~~8A-85~~
~~85-86~~

मधु मुस्कान

के.व. सुब्रह्मण्यम

1) पिता : : बेटे, धूप में खडे-खडे क्या कर रहे हो?
बेटा : : पसीना सुखा रहा हूँ डैडी।

2) मेजबान : : क्या पीयेंगे, ठंडा या गरम।
मेहमान : : चाय बनने तक ठंडे से काम चला जायेगा।

3) एक शराबीः : यार, मैं हिन्दुस्तान का प्रधान-मंत्री बनूँगा।
दूसरा शराबीः : तू तो तब बनेगा जब मैं इस्तीफा दूँगा।

4) बालक : लालाजी, चार अण्डे दे दीजिये।
लालाजी : तूने क्या मुझे मुर्गी समझ रखा है।

5) माँ : बेटे, बडों से "जी" लगाकर बोला करते हैं।
थोडी देर बाद बेटा आकर बोला :-

माँ जी! गाय जी के बछडे जी ने आँगन जी में गोबर जी कर दिया।

6) अध्यापक : बच्चों, खजूर के पेड सबसे ज्यादा कहाँ पाये जाते हैं?
एक छात्र : सर, डालडा के डिब्बों पर।

7) पहला : मेरे बापू इतने अच्छे तैराकी थे कि एक बार गंगा में कूदे और दो घंटे बाद निकले।
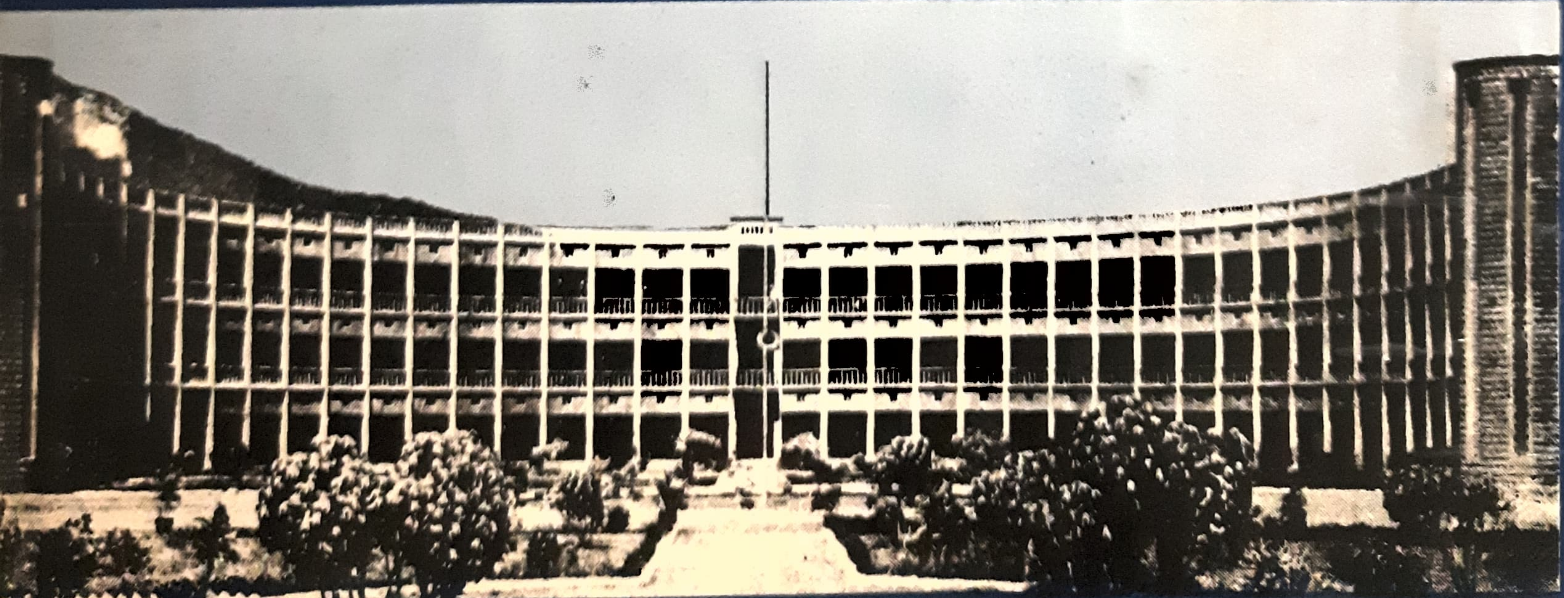
दूसरे ने कहा: यार, मेरे बापू तो उनके भी गुरू निकले। एक साल पहले गंगाजी में कूदे और आज तक नहीं निकले।